Ч. 274 (15.075). Львів, пятниця 9. грудня 1938. Оплата почтова вирівнана готівкою. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060
„ Банку Чеських Леґіон Прага „Діло“.
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) 5.10 зол.
четвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . . 30.00 „
річно . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА“ В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Ще цього місяця почне працювати радіовисильня в Хусті.

ТИМЧАСОВА РАДІОВИСИЛЬНЯ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

„А-Зет“ ч. 287 з 6. ц. м. повідомляє, що в Хусті перебував довший час інж. Свобода з Праги, технічний управитель „Радіожурналу“. **Його висилали з централі на те, щоб подбав про найшвидше наладнання радіових передач із Хусту, щоб їх можна було почути на детекторові апарати бодай на віддаль 100 км.**

Відповідне місце на радіове студіо знайшли в будинку Краєвого Суду і Хуст почне ще цього місяця висилати свої радіоавдиції.

Державні українські чинники присвячують справі пропаґанди постійно велику увагу. Правда, спершу будуть ріжні перешкоди, зокрема технічного характеру, тому, що Хуст не був приготований на те, що стане столицею. Після заведення технічних уліпшень уведуть теж чеські інформаційні реляції про Карп. Україну для Чехії, щоб звернути увагу чеського громадянства на великі туристичні можливости Карпатської України.

На Карпатській Україні нема безробітних.

На Карпатській Україні нема безробітних, бо ріжні роботи при направі й будові доріг та нових будинків дають працю всім охочим до праці рукам. Про це найкраще свідчить звідомлення окружного уряду в Рахові, яке подає, що в листопаді ц. р. зареєструвалося в тому уряді всього 6 безробітних. Цього місяця безробітних там зовсім нема.

Ще справа третього члена Карпато-Українського Уряду.

Чеська преса подає вістку, що на черговім засіданні централного праського уряду у присутності представників Словаччини й Карпатської України між іншими питаннями вирішать теж справу третього члена карпато-українського уряду. Імовірно той третій міністр не буде з політичних кол.

Мадяри викинули з Ужгороду сиротинець СС. Служебниць.

На приказ мадярської влади сирітський захист СС. Служебниць, що містився в домі прем'єра о. д-ра А. Волошина в Ужгороді при вул. Ракочія, викинули мадяри з міста. Застрашених сиріт вигнали за демаркаційну лінію, де ними заопікувалася карпатоукраїнська влада. Захист примістили покищо в Невицькім. Мадяри, що досі ніколи не збудували якогонебудь захисту на Закарпатті, викинули й той захист, що його побудував своїм коштом нинішній премієр о. д-р А. Волошин.

Україна головною темою париських нарад.

„Левр“ із 5. п. м., значить напередодні підписання французько-німецької деклярації, подав на підставі власних інформацій, що головною темою нарад між міністрами Бонне й Рібентропом будуть середземноморські справи та проблема України.

—o—

Арештування трьох совітських ґенералів у Києві.

З Москви надійшли вістки — пише польська преса, — що шеф Ґ. П. У. Успенський у Києві видав наказ арештувати трьох генералів совітської армії на Україні, а саме: ген. Тарасінського, ген. Тасанка і ген. Михайлова. Крім того арештовано в Києві 40 совітських старшин за приналежність до організації визволення України і за контакт з урядом Карпатської України в Хусті. Ґ. П. У. — пише польська преса — арештувало теж кілька курієрів. Ген. Тимошенка, шефа київського гарнізону візвали до Москви у звязку зі згаданими арештуваннями. Москва виселила три полки зі Сов. України на Кавказ. Ґ. П. У. викрило змову на життя премієра уряду Сов. України Корнійча. В помешканні ген. Михайлова Ґ. П. У. мало знайти 150 тисяч долярів, що він дістав від одної з держав західньої Европи. При ревізії найдено теж кореспонденцію з цією самою державою. З цієї причини совітський уряд склав протест на руки представника згаданої держави.

СТАЛІН БОЇТЬСЯ ЇХАТИ НА ДАЛЕКИЙ СХІД.

Французька преса пише, що нова начальна команда совітської армії на Далекому Сході вислала до Сталіна телеграму з проханням приїхати на Далекий Схід на інспекцію фортифікацій і зокрема змішеної портової бази у Владивостоці. Одначе Сталін боїться виїздити з Москви і тому запрошення не приняв. У Москві кружляють поголоски, що на інспекцію на Далекому Сході виїде марш. Ворошилов.

—o—

Шум довкола вимоги автономії.

Львів, 8. грудня 1938.

Коли після травневої деклярації УНДО счинився у польській пресі великий шум з приводу автономістичної вимоги українців, немов це якесь „новум“, за прикладом чужини придумане українцями на шкоду державі та пакість польському народові, ми звернули відразу увагу палким польським полемістам, що 1) ніхто у XX. ст. автономістичним гаслом не видумав Америки, 2) ані українці не чекали на ніякий приклад, щоб довідатись, що таке автономія (див. передову ст. „Як то українці наслідують Генляйна...“ „Діло“ з 14. V. ц. р. ч. 103). Заповідь УПР, що вона внесе у цій каденції сойму конкретний проєкт територіяльної автономії для земель з українським населенням у Польщі, розпутав нову бурю обурених окликів і протестів. Немов із рогу обильности сиплються вже резолюції ріжних польських організацій, які „не допустять“ і т. д., а статтей із польської преси на цю тему, таких, які витримані у відомому їкацовому тоні, ми вже навіть не реферуємо.

Є в цілій цій справі ріжні моменти. Найважніші з них такі: 1) польські політики й журналісти, а з ними все широке польське громадянство — не знають, забули або знати (пригадати собі) не хочуть, що поруч із уніфікацією та централізацією державного устрою Польщі — справа автономії для земель з українським населенням товчеться майже безперервно чи не від першого дня прилучення Галичини до польської держави, 2) автономічний устрій частини державних земель не тільки не має нічого спільного з протидержавністю, у сенсі державного права, це не тільки не є тотожне поняття з відосередковими тенденціями у змислі відірвання території від держави, але специяльно на цьому українському відтинку довгий час і самі поляки і українці вбачали в автономістичній платформі саме найбільшу українську примиреність супроти польської держави, саме зречення з засади негативізму супроти держави; 3) коли в минулих роках, у тих конкретних випадках тодішнього актуалізування справи автономії для українців у Польщі, польська прилюдна опінія ставилася розмірно пристойно, хоч і — очевидно — по суті негативно, та радше дескваліфікувала собі ті виступи, зате ніяк не обвинувачувала українців у протидержавництві, агентурному послухові чужинецьким підшептам і т. п., а нині до тієї самої справи підходять зовсім інакше, то цьому не є винуваті українці, які чейже в цьому пункті своєї тактики не загострили. Причини цього нервового теперішнього підходу польських послів і редакторів треба шукати в атмосфері, яку серед **польського** громадянства витворили останні міжнародні події та у факті, що польсько-українські взаємини находяться у стані, який не задоволяє не тільки українців, але і численних поляків.

Сьогодні обмежимось тільки до ближчого розгляду першої вищезгаданої точки, а саме до пригадки тих конкретних [illegible] виступів з автономістичною концепцією, [illegible] останній виступ з парламентарної [illegible]. Одно-

часно, зважаючи на дзвичайну польську вразливість, якщо не перечуленість на пункті т. зв. інґеренції закордону, будемо казати тільки про виступи українські й польські, а з закордонних згадаємо лише дваноторійно відомі і найповажніші факти, які безпосередньо відбились на становищі українських краєвих чинників, і то саме у примирному напрямку.

Отож підкреслюємо, що перший з автономістичною концепцією виступив сам польський уряд і то ще у 1921 році, коли в тісному порозумінні з польським міністерством закордонних справ та з його доручення приїздив до Львова п. Ст. Лось, як посередник до тодішнього галицько-українського закордонного центру, віденської Диктатури д-ра Евгена Петрушевича, пропонуючи цьому останньому розпочати безпосередні розмови про автономію для Східної Галичини у рямцях признаної польської державности. (Ревеляцій про справу, оголошених п. Лосем у „Ділі" ніхто не здементував). Черговий акт був теж виключно польський: закон про воєвідську автономію з 26. IX. 1922 року: хоч автономічну територію обмежено у тому законі лише до терену трьох воєвідств і хоч компетенції та прероґативи автономічних установ були там дуже куці, проте той закон стверджував саму засаду територіяльної автономії для земель з українським населенням у Польщі. Хоч волинсько-українські посли у першому виборному соймі були проти такого формулування автономії, проте посол С. Підгірський у ґенеральній дебаті 23. I. 1923. р. фактично станув на автономістичній концепції. Пригадуємо, що на первісну тактику тодішньої УПР вплинули розмови пок. посла Антона Васильчука з прем'єром ґен. В. Сікорським. Як відомо, закон з 26. вересня 1923. р. став головною підставою для рішення Ради Амбасадорів з 15. березня 1923. з відомою автономістичною клявзулею, під якою є також підпис тодішнього польського посла у Парижі — п. Маврикія Замойського. Щойно після того Народній Зїзд трудової партії 21. травня 1923. року прийняв відому автономістичну резолюцію, яку ввесь політичний світ — польський, український та міжнародній — слушно окреслив як зворот українців в сторону замирення з Польщею, як державою, та поляками, як народом. Відомо, що тодішні настрої засадничого неґативізму були серед українського громадянства ще такі сильні, що та резолюція, не найшовши підтримки з польського боку у зміні національної політики, стала джерелом внутрішньо-українського хаосу, який тривав аж до створення УНДО літом 1925. року.

Черговим виступом у справі автономії для українців був знову виступ польський, українцями не інспірований. Це був внесок ППС у формі законопроекту, зголошений у польському соймі 20. I. 1925 року. Тодішні відносини у соймі були такі, що той внесок взагалі не прийшов від обради навіть на комісії і спочив — після закінчення каденції — в архівах. Заїдти ППС видобула його і в незміненому вигляді зголосила вдруге 13. XI. 1931 р. В адміністраційній комісії сойму він був дебатований 28. X. 1931 і від українців забірав тоді слово посол д-р Степан Баран, заявившись до нього позитивно в засаді та з застереженнями щодо мерітум у подробицях. 6. XI. 1931 той проект — як внесок меншости — був на пленумі сойму і широку промову виголосив тоді пок. пос. д-р Ярослав Олесницький, подаючи м. і. загальну історію автономістичних змагань національних меншин, зокрема українців у Польщі. Внесок, очевидно, провалився в цілости (українці його боронили та за ним голосували), але характеристично, що його підписали були і зголосили саме навіть не українці, лише поляки та частина інших національних меншин. Вже не безпосередньо до справи автономії, але посередньо при справі дискусії над ревізією конституції — промовляв від українців пос. д-р І. Блажкевич, підкреслюючи, що українці ставляться позитивно до засади зміни конституції, розуміючи її в той спосіб, щоб державний устрій децентралізувати, пристосовуючи його до територіяльно-етнічної структури держави; це було кількакратно у 1929. р. на конституційній комісії сойму.

У вересні 1932 року ґрупа анґлійських послів і політиків з усіх трьох анґлійських партій внесла до Ліґи Націй петицію у справі автономії для Галичини. Тому, що тоді польські чинники виступили з арґументом, що чейже самі українці є проти автономії, голова УПР д-р Дмитро Левицький у своїй промові 3. XI. 1932 виступив проти такої інтерпретації українського становища та вимагав, щоб саме реалізувати постулят автономії, застережений в міжнародніх актах (рішення Ради Амбасадорів). Широко цій справі присвятив увагу д-р Дмитро Левицький у своїй промові 5. II. 1935, навязуючи справу територіяльної автономії для земель з українським населенням у Польщі до широкої концепції польсько-української співпраці у вирішуванні обличчя Сходу Европи. Після того, як настав т. зв. нормалізаційний період — проблеми автономії УНДО й УПР первісно не підносили, склавши на руки уряду кільканацять меморіялів у ріжних конкретних справах, які повинні бути негайно поладнані. А всеж, голова УПР пос. В. Мудрий у своїх попередніх промовах згадував про вимогу автономії, а виразно поставила цю справу згадана на вступі декларація УНДО з 7. травня цього року. Тільки мимоходом зазначуємо, що заповідь внести проект територіяльної автономії зовсім не поширює формули з отієї травневої декларації, але тільки практично конкретизує її, при чому концепція „правної особовости" є навіть ширша від концепції автономії.

І за ввесь той час у польській публіцистиці було безліч голосів, які не тільки не вбачали в автономістичній вимозі ніякого протидержавного моменту, але навпаки — в автономії бачили єдину і найкращу розвязку поль.-української проблеми у Польщі. Пригадаймо публікації та прилюдні відчити (м. і. у Львові) пок. Голувка, Леона Васілевського і цілого ряду інших поляків, які свого часу займали високі та найбільш відповідальні становища у польській державній єрархії. І нікто їх за оборону автономістичної концепції не прозивав зрадниками ані не посуджував, що діють за підшептом чужинецьких чинників!

І тому нинішній підхід і тон, що його приймає напр. львівський „Дзєннік Польскі" (ч. з 8-го ц. м., передова стаття „Автономічна заява"), який каже лише про „нефортунних наслідувачів чужих взорів" та про „демонстрації, що колідують з примітивною льояльністю супроти держави", — такий підхід можемо назвати тільки вицвітом психози тих польських кол, які не розуміють ані проблеми державного устрою, ані національної проблеми, та всі на всі справи дивляться тільки крізь призму своїх доктрин, своїх старих політичних рецепт та закорінених у їх психіці настроїв, і рані нестійних, в нині вже зовсім політично анахронічних.

ж.

Труднощі румунського уряду.

Дивні події розвертаються на землях нашої сусідки Румунії, а ще фантастичніші чутки про положення у Румунії кружляють за кордоном.

Зачалося з того, що румунська поліція подала до прилюдного відома справді загадочний факт: вона призналася, що без суду застрілила оноді дванацятьох румунських активістів з т. зв. „Залізної Ґвардії", між ними й самого її вождя, любимця студіюючої молоді, Кодреану. Щоб виправдати рідкий навіть у кримінальних хроніках учинок, поліційний комунікат подав як причину застрілу, що арештовані пробували втекти в часі транспорту у близький ліс та що не було іншого засобу їм у цьому перешкодити, як тільки револьверова куля. Поліційний комунікат у тій редакції поділав дуже глибоко на румунське громадянство. Але не перевелися ще дискусії і суперечки довкола вбивства дванацятьох „залізних ґвардійців" і суспільність не мала просто ще часу заняти становища до цієї події, як поліційне пресове бюро вийшло перед громадянство з новим комунікатом, що змістом є наче копією кодреанівської події. При спробі втечі — серед особливих обставин — каже поліційний комунікат — застрілено дальших трьох членів „Залізної Ґвардії", членів, яким закидували терористичні акти проти членів урядової партії у Клявзенбурзі. Цим разом проурядова румунська преса уважала за потрібне дати своїй схвильованій суспільности ширше оправдання трагічної події. Розстріл відбувся серед незвичайних обставин: у пітьмі ночі й під осло-ною трубої мряки якісь озброєні терористи, випавши несподівано з ліса, намагалися звільнити вязнів, транспортованих до місця їхнього переслухання. Жандармерія мусіла відбивати наступ терористів, а що серед непроглядних відносин темної ночі не була певна за вислід стрілянини, прийшла до переконання, що тільки негайна смерть транспортованих заговірників уможливить їй свободу боєвої акції. За ціну смерти залізногвардійців — як кажуть офіціяльно — урятував своє життя персонал конвою.

Про опозиційні, а то просто якісь підпольні рухи в Румунії, за вийнятком явної акції „Залізної Ґвардії", небагато у світі відомо. Жидівський букарештенський часопис „Ль Момент" розписується, нібито по селах, лісах та горах Семигороду й Буковини та по очеретах Добруджі просмикуються аґітатори „Залізної Ґвардії", що доводять летючки та бомби до центральної Румунії. 18.000 таких емісарів притримали вже на гарячому й замкнули по вязницях та концентраційних таборах, та все ще накривають нові клітини змовників і знаходять їх там, де сього найменше можнаб сподіватися. Для положення характеристичне, що основний контингент дає заговірникам інтеліґентна студіююча молодь. Як усі ті події ділають на настрої широких громадянських кол Румунії, в даній випадку на селянські румунські маси — нічого не відомо. Ще ті селянські настрої все таки не дуже ворожі урядові митрополита Христі Мирона, видно з того, що уряд опановує всі труднощі.

Для пояснення треба сказати, що „Залізна Ґвардія" — це румунська націоналістична організація, що змагає до перебудови румунського королівства по ідеольогічним зразкам фашизму й націонал-соціялізму. Вона настроєна антисемітськи і зорганізована по зразкам німецьких „Шуц-Штафель". Від хвилини упадку уряду проф. Йорги, що уявляв себе румунським прем'єром, „Залізну Ґвардію" заборонили і її одвертих членів арештували. Між арештованими найшовся також голова „Залізної Ґвардії" Кодреану, якого саме досягла скора й несподівана смерть в часі транспорту.

В таких обставинах непереборчивої боротьби румунських партій за владу вирішають і в самій Румунії і за кордоном ріжні чутки, [illegible] напевно пересскравлені. Але кажуть: у Добруджі діє болгарська партизантка, семигородські мадяри клячуть за територіяльну автономію, в Басарабії аґенти большевизму майже щодня попадають у руки поліції, українське населення Буковини мусить переносити шикани румунського шовінізму; німецькі шекляри теж дуже невдоволені. Від династичної мудрости короля Кароля II. залежатиме дальша доля Румунії. [illegible] кордонні подорожі можуть придбати Румунії приятелів та союзників, але тільки тоді, коли внутрішні румунські відносини, побудовані на правді та справедливости для всіх, дадуть безпеку тріркости. Оплачувати розгорнення [illegible] розумними реформами, як революційною стрільбою серед темної ночі.

ЩО ДІЄТЬСЯ В УЖГОРОДІ?

РЕПОРТАЖ З Б. СТОЛИЦІ ЗАКАРПАТТЯ.

В закарпатській пресі поміщено такий репортаж з Ужгороду:

Ужгород тепер тихий. Провінціональне собі містечко. Вночі по вулицях ще вигойкують пяні парубки, що повертаються з винниць від Шпека, Яшика, Сулинчака й Ланди, якісь протичеські та протиукраїнські гасла, але цими викриками вже ніхто не захоплюється. У всьому місті помітне неабияке пригноблення. Жидівські родини, що з такою радістю очікували приходу мадярів, сидять у домах і думають про вимандрування до чужих країв.

Що нового?

Це питання таксамо, як і перед евакуацією, по вулицях Ужгороду чути дуже часто: „Що нового?" Під цим запитом розуміють, кого вночі арештували, кого не приняли до служби з „наших" не-наших, кого приняли з заслужених мадярів на якусь посаду, або кого вночі випрядили на Карпатську Україну чи на Словаччину.

Доля директора поліції Калиняка й д-ра Марка.

Нема сумніву, що в історії не бувало ще, щоб шеф безпеки якогось міста, коли воно пане, перейшов до ворога. Та це сталося в Ужгороді. Кожний ужгородський мешканець знає одього деґенерата зі Словаччини, який 20 літ був улюбленим поліційним урядовцем розсипалівського режиму, цензором українських промов на публичних зборах та українських ґазет. Був безпощадний. Видавався русским, але в душі був запеклим мадяром. Тому так ненавидів українські часописи, український рух! Отже коли Бродій іменував його директором ужгородської поліції, знав, кого іменує на такий важливий пост. Калиняк не зрадив! Залишився вірний ідеалам. Перейшов до мадярів у надії, що зробить у них каріеру. Та мадяри не дуже мають велике довіря до зрадників. Вони знають, що Калиняк, зрадивши державу, яка його кормила десятками літ, зрадить і Мадярщину. Тому його просто викопнули з уряду.

А що є в д-ром Андрієм Марком? В останньому часі дуже запивається. Часто пересиджує у винниці Сулинчака і пе. Пє з жалю. Є він безперечно талановитим правником, адміністраційним урядовцем і фінансовим фахівцем. Саме, знаючи про свої здібности, надіявся, що мадярський уряд дасть йому посаду. Довідуємося, що він хотів перейти на Карп. Україну, але його жінка, запекла мадярка, стримала його. Тепер плаче він і його жінка. Залишилися без хліба, без грошей, без пенсії. (Д-р А. Марко відомий також як спортовий діяч і має знайомих в Галичині, куди приїздив з дружиною С. К. Русь на змагання з Україною. — Ред.).

Жидів викидають з посад.

Жиди, виховані в мадярській культурі, ввесь час надавали Ужгородові мадярський характер і багато з них з радістю чекало моменту, коли повернуться мадяри. Тепер мадярська влада так віддячується цим жидам, що всіх жидів викидає з державної та публичної служби. Наприклад у міському уряді (маґістрат) в Ужгороді викинули всіх жидів, навіть Елека Вайманa, який був членом мадярської опозиційної партії. Жидівські торговці, які свою екзистенцію досі будували на державних службовцях, кохаються.

Мадярська преса.

В Ужгороді виходять дві мадярські ґазети: „Карпаті Мадяр Гірлап" і відомий „Уй Кезлень". Просто смішно виглядає, що „Уй Кезлень", ця Розсипалом і Голжою удержувана колись ґазета, є більш шовіністична, ніж „Карпаті Мадяр Гірлап". В останньому числі „Уй Кезлень", який залишився вірний своїм протиукраїнським традиціям, погано цькує проти сестер Василіянок в Ужгороді, які відмовилися впустити до своєї домівки якийсь комітет мадярських жінок...

Радість з назви „Підкарпатська Русь".

Усі власники радіоапаратів з напруженим зацікавленням слідкують за закордонними вістками. Тому й редактор „Уй Кезленю" довідався з Праги, що парлямент не змінив назви Підкарпаття та що до рішення майбутнього сойму залишається стара назва: „Підкарпатська Русь". „Уй Кезлень" додає, що це можна завдячити акції бродіївців і фенциківців, які залишилися на Підкарпатській Україні. (!).

Доріжня. — Демонстрації.

В Ужгороді все подорожіло. Хліб, молоко, солонина, мясо та вже найбільше подорожіли промислові вироби. Взуття, що досі коштувало 400 корон, сьогодні коштує 800 корон. Черевики в Баті, які досі коштували 59 корон, сьогодні коштують 160 корон і т. д. У найбільшій мірі виявляється брак палива, тобто дров. Люди просто мерзнуть. Влада, щоб цьому зарадити, почала реквізицію дров у тих, які мають його більше і потім розділює їх між тими, що мерзнуть...

Усі знають, що в чехословацькій республиці соціяльне забезпечення населення стояло добре. Держава та громади старалися про забезпечення безробітних та їхньої сім'ї. Особливо перед Різдвом місто Ужгород розділювало дрова й харчі та молоко між бідне населення. Цього Мадярщина не знає. Тому й дійшло вже до демонстрацій перед ужгородським міським домом, де безробітні кричали: „Хліба і праці!", „Назад українців!"

Ось сьогоднішній Ужгород!

—o—

НОВИЙ КОНЦЕНТРАЦІЙНИЙ ТАБОР ДЛЯ ІНТЕЛІҐЕНЦІЇ В СССР.

У пралісах архангельського району повстав новий концентраційний табор для інтеліґенції, яка мусить працювати при вирубуванні лісів. Умовини цієї праці дуже важкі. Праця відбувається і в день і в ночі. В таборі панує велитенська смертність. (АТЕ).

—o—

ТАЙНА РАДІОВИСИЛЬНЯ У БІЛГОРОДІ.

Поліція викрила у Білгороді тайну радіостацію, що вела опозиційну пропаганду. Власник помешкання, в якому була приміщена радіостація, маляр Шкодляр, утік.

ДЖЕРОМ К. ДЖЕРОМ. 3

ГОДИННИКИ.

Але що варт наш страх, наше тяжке передчуття, коли наша уявлена, збудована в хмарах палата здається іншим такою чарівною прекрасною, веселковою! Працьовники на полях і низинах дивляться на нас знизу вгору і нам заздрять. Коли вони переконані, що нам варто заздрити, так якже нам не бути задоволеними? Адже нас учили жити для інших, а не для себе і ми ретельно та сумлінно йдемо за тою наукою.

О, ми дуже віддані й льояльні у своїй вірности цьому новоспеченому володареві, дитині князя Обману та княжни Претенсії. Світ ще не має другого деспота, який впоював би таку безоглядну відданість! Ні один земний володар ще не мав такого просторого царства.

Людина вже зі своєї вдачі мусить щось обожувати, перед чимсь схилятися. Вона оглядається навколо і що довкола її зору видається їй найбільшим і найгарнішим, перед тим вона падає ниць. Чи для того хто побачив світ у нашому столітті, може бути на цьому світі щось шляхетніше від постаті Брехні в крадженому одязі, розумної, меткої, бездушної, безсоромної? Чиж не це оформлений ідеал його душі? І він падає ниць і цілує її сухорляві ноги та заприсягається їй у вірности до самої смерти.

Хай живе наш володар Брехня, Король Обмани — найдосконаліший вожд для таких бойовиків життя, як ми! Та тільки цю оману — творення уяви — справді треба „підтримувати". І то навіть дуже старанно. Адже бідний божок не має ні мязів ні кісток. Бо коли ми заберемо тень від нього руки, він упаде, обернеться в купу старого шмаття, яке підхопить сердитий вітер і понесе за собою. А ми лишимося сиротами. Отже витрачаймо наше життя підтримуючи його. І службі йому, звеличуючи його, надуваючи його повітрям і більше нічим — аж поки він не лусне, а разом з ним і ми.

Бо всякий міхур колись таки лусне, особливо, коли він уже аж надто надутий. Але, поки він над нами панує і світ чим дальше, тим більше все перебільшує, стає світом брехні та обману. І той, що найдосконаліше над усіх бреше та вдає з себе, той більший над усіх.

На світі точнісенько, як на ярмарку: кожний стоїть перед своєю яткою, бе в бубон, показуючи на яскраво розмальовані картинки, і заохочує глядачів:

— Гей, шановне панство, заходьте до нас, купуйте мило, і ви ніколи не будете виглядатися старими, чи бідними, чи нещасливими. І волосся у вас виросте на лисині, і навіть там, де ніколи не росло. Наше мило єдине справжнє! Бережіться підрібок".

— Купуйте мою мікстуру ви всі, в кого голова болить, чи живіт, чи ноги, хто має зломані руки чи розбиті серця, чи хто має сварливу тещу! Пийте щоденно по пляшечці і все як з водою минеться.

— Заходьте до моєї церкви всі ви, що бажаєте по смерти дістатися до неба, передплачуйте мою щотижневу копійкову ґазетку і благаю вас, не слухайте мого брата, он там, насупроти. Мій шлях — єдиний шлях до спасення.

— О, голосуйте на мене, мої шляхетні інтеліґентні виборці! Допоможіть нашій партії дістатися до влади, світ обернеться і не буде на ньому місця ані скорботам ані гріху. Для кожного вільного, незалежного виборця ми виготовили цілковито нову Утопію, спеціяльно для нього, пристосовану до його ідей і простора. На все надзвичайно неприємне чистилище, до якого він може післати всіх йому немилих. Не пропустіть цієї нагоди!

— О, зверніть увагу на мою фільософію! Вона — найкраща, найглибша! О, прислухайтеся до моїх пісень, вони найсолодші на цілому світі! О, купуйте мої картини, ось де правдиве мистецтво, а решта ціла — нічого! О, читайте мої книжки — вони найрозумніші, найцікавіші!

— Я — найліпший на світі сировар. Я — найталановитіший вожд. Я — найрозумніший державний діяч. Я — найбільший, найвидатніший поет. Я — найметкіший штукар. Я — найліпший редактор. Я — найбільший патріот. Ми — перша нація у світі. Ми — єдиний гарний нарід. Лише наша релігія єдина правдива.

На Бога! Як ми всі кричимо, бємо у бубон і вихвалюємо свій край! І ніхто ані єдиному нашому слову не йме віри й люди питають один одного: Якби то нам довідатися, хто саме з цих голосистих хвальків справді найрозумніший над усіх і найбільший?

І відповідають один одному: Ні одного тут нема ні розумного, ні великого. Розумні й великі люди не тут — їм не личить бути серед цього зборища шахраїв і крикунів. Люди, яких ви тут бачите, ніщо інше, як півні-хвальки. Хто з них над усіх голосніше й довше кричить, той певно більший і ліпший від усіх. Це єдине мірило їхньої вартости.

Щож нам лишається, як не кричати півнями? Адже хто з нас, з усіх голосніше і довший час кричить, себе вихваляючи на цій гноєвій купі, яку ми називаємо світом, то й вище та краще над усіх.

Проте я відхилився від теми. Я хотів оповісти вам про наші годинники.

Набути один годинник було мрією моєї дружини. Ми обідали в Боґльсів, а Боґльс щойно купив годинник, за його виразом „знайшов" в Ессексі. Це в Боґльса звичайна манера висловлюватися. Він може стати перед старовинним деревляним різбленим ліжком, що важить до трьох тон і сказати: „Так, непогана дрібничка. Я її знайшов у Голяндії". Начебто він її знайшов на дорозі і непомітно підніс так, щоб ніхто не бачив і засунув до парасолі.

Боґльс цілий час торочив нам про цей годинник. Це був славний, стародавній годинник, з тих годинників, що називають „прадідівськими". На стіп вісім заввишки, в різбленому з дубового дерева футярі. Голосне, басове урочисте чикання цього годинника було приємним супроводом до посбідної балачки, надавало кімнаті особливий затишок і вартість.

(Докінчення буде).

Збірка на „зрутенізованих" поляків.

„ІКЦ" РЕКЛЯМУЄ УСПІХИ „ЗВЙОНЗКУ ШЛЯХТИ ЗАГРОДОВЕЙ".

„ІКЦ" (ч. 339 з 8-го грудня ц. р.) пише: „Останні роки змінили виразно картину Східної Малопольщі. В багатьох селах, що їх вважали чисто руськими, кипить сьогодні польське життя. Між низькими хатами виріс освітний „Дом Польскі", станув косцюлок або каплиця, і місцеві поляки набрали духа і почули, що хоча вони в селі нераз у меншині, то з огляду на приналежність до великого польського народу, вони господарі. З радощами глядимо, як росте число поляків на Червенській Землі, як польська кров відзивається „в зрущоних потомках дзєльних синув Польскі."

Все те заслуга — пише „ІКЦ" — „Звйонзку Шляхти Загродовей", що реалізує послідовно свою програму, якої метою є: „відзискати для Польщі півтораміліонову масу зрутенізованих поляків та угрунтувати польщину південно-східних земель."

Тому, що для осягнення тієї мети треба величанських грошевих засобів, „ІКЦ" відкриває на своїх сторінках збірку на цілі „Звйонзку Шляхти Загродовей".

Вшануйте тих, що віддали себе в жертву нашій Батьківщині.

Припинили діяльність двох читалень „Просвіти".

Повітове старосто в Городку рішенням з 29. листопада ц. р. до ч. ПОЛ. 15/292/38 припинило діяльність читальні „Просвіти" в Керниці пов. Городок. У мотивах свого рішення старосто подало, що в нелегально улядженім дня 13. жовтня ц. р. демонстраційнім вічу у Керниці перед домівкою читальні „Просвіти" і в поході селом, підчас якого виголошено промови протидержавного змісту, демонстраційні оклики і віддано стріл у напрямі поліції — численну участь взяли члени читальні „Просвіти", які творили 99% всіх учасників. З того виходить, що діяльність цього товариства чи пак його членів загрожує безпеці, публ. ладові та йде в розріз з постановами закону. Одночасно старосто назначило куратором Тадея Юстіяна, волосного секретаря з Любіня Великого, доручуючи йому поладнувати „пекучі" справи читальні, зокрема маєткові.

Далі повітове старосто в Городку рішенням з 19. листопада ц. р. до ч. ПОЛ. 15/299/38. припинило діяльність читальні „Просвіти" в Зушицях пов. Городок. Своє рішення старосто мотивує тим, що підчас забави в домівці читальні „Просвіти" дня 16. жовтня ц. р. голова читальні Іван Воробій та пять інших членів читальні напали і важко побили та зранили ножами двох „стшельців", а саме: Карла і Франца Тшасковських. Крім того підчас ревізії поліція знайшла в бібліотеці читальні „Просвіти" в Зушицях багато книжок з демонстраційними написами і сконфісковані брошури.

І читальні „Просвіти" в Зушицях визначило старосто куратора в особі Маріяна Подворського з Білогорщі, щоб поладнував „пекучі" справи тісно звязані з маєтковими справами

Проти обох цих рішень староства Виділи внесли відклики до воєвідства.

Молодь на допомогу селянинові.

Дня 31. 1. 1933 в селах Німеччини брало 283.500 осіб допомогу для безробітних; 31. 3. 1937 таких осіб було 27.700, а пять місяців пізніше, 31. 8. 1937 мало допомогу тільки 4.700 селян, майже самих калік та старців.

У роках 1936-37 бюра посередництва праці зажадали до робіт на селі 998.068 осіб, але змогли помогти селові тільки 566.162 робочими силами.

Крім ріжних заходів, щоб основно допомогти селові постійною робочою силою, в найновіших днях придумано в Німеччині новий, черговий плян, який основується на тому, що провід „гітлерових юнаків" (Гітлерюґенд) висилатиме на села цілі свої формації до роботи. Формації цієї молоді, що їм дадуть уже в пункті вимаршу все потрібне рільниче знаряддя, мають безкорисно працювати на полі, в городі чи лісі поруч селянина так довго, поки не примашерує на зміну нова формація; але ця „Добровільна Служба Гітлерових Юнаків на селі" не може тревати коротше як пів року.

Для дітей міщухів, особливо-ж богатіїв, служба селові — це велика суспільно-виховна школа.

Значіння каналу Дунай—Одра.

Професор Берґер, спеціяліст з ділянки будівництва континентальних канальних сполук, заявив у відчиті, що значіння плянованого каналу Одра—Дунай полягає в тому, що водна артерія цього каналу зробить балтійське місто Штеттін портовим містом не тільки Відня, але й безпосереднім експонентом чорноморської области. Канал з Відня до Штеттіну матиме 1.000 кільометрів. Віддаль з Відня до Чорного Моря вниз по Дунаю рахують на 2.000 кільометрів. Кораблі, що випливатимуть з чорноморських портів до Відня і звідси каналом до Штеттіну, могтимуть безперервно, без перевантажування і безпосередньо перевозити усякий товар з південно-східної Европи на північний захід, до того перевозити дешевше та певніше, ніж залізницею. Взагалі проф. Берґер звязує дуже великі надії з будівництвом каналу Дунай—Одра в господарських взаєминах чорноморських країн із заходом Европи.

З чужої преси.

„Кінець одної доби".

„Праґер Прессе", півофіційний орґан міністерства закордонних справ у Празі, розглядає в передовій статті з 6. ц. м. п. н. „Кінець одної доби" період по віденському арбітражі у звязку з кордонами держави. Сподівання — пише „Праґер Прессе" — що справа вже ясна для всіх і що можна буде розпочати внутрішню розбудову — не здійснилися.

„Маємо перед очима інтермеццо, виповнене намаганнями знищити віденський присуд щодо кордонів Карпатської України. В Мадярщині започатковано широку політичну кампанію з метою відірвати цілу Карпатську Україну від Чехо-Словаччини і прилучити її до Мадярщини, так, щоб повстав спільний мадярсько-польський кордон.

Ці спроби не вдалися. Не повелися ні в Карпатській Україні ні на арені европейської політичної опінії. В самій Карпатській Україні звесь нарід під проводом своїх українських представників станув проти руйнуючої агітації та зосередив свої зусилля до розбудови автономного уряду, що його конституційні основи покладено в празькому центральному парляменті саме у хвилині, коли згадана пропаганда досягла кульмінаційної точки.

Українське населення східної частини республики навчилося цінити в рямках республики значіння політичної та культурної свободи, нарід за двацять років дозрів культурно та політично і тому не легко тягнути його на сумнівні речі, хоч господарське положення через віденський арбітраж не легке і перед країною, її проводом та центральною владою ставить великі завдання.

Але намагання довкруги Карпатської України не повелися також і на міжнародньому терені. Заінтересовані великодержави поклали їм край: Німеччина тим, що в Будапешті дуже виразно дала зрозуміти, що віденський присуд слід уважати остаточним і що всяку кампанію, яка має довести до повалення цього присуду, треба вважати даремною і шкідливою. Італія заявою свого міністра закордонних справ Чіяно, що говорила тією самою мовою".

—o—

„Хуст по українськи",

АБО НЕВДАТНЕ ПОРІВНЯННЯ „ДЗЄННІКА ПОЛЬСКОГО".

Львівський озонівський „Дзєннік Польскі" (ч. 339 з 9-го грудня ц. р.), що в українській справі безуспішно намагається перелицитувати ендецьке „Слово Народове", подав п. з. „Хуст по українськи" за українською пресовою вістку, що дирекція поліції в Хусті дала наказ, щоб до 15-го грудня ц р. усі вивіски в столиці Карпатської України були в українській мові. До тієї замітки „Дзєннік Польскі" додає такий коментар:

„Як видно, то українці на Закарпатській Руси не починають собі надто „толерантно". Всі вивіски в... українській мові! Українська преса в Польщі уважає такий розпорядок справедливим та доцільним. Але це їй не перешкаджує постійно вспоминатися за написи в українській мові на школах, дорогах, залізничних двірцях і т. д. Відомі також часті нарікання українців (навіть на сторінках преси) на те, що той, чи інший урядовець, перенесений з іншої частини краю, не знаючи мови тутешньої людности, полагоджує сторони в польській мові.

„Що було би, якби польська влада видала наказ, що на терені Східної Галичини мусять бути всі написи тільки в польській мові? Як кричалиб українці про свою страшну кривду, якби мусіли зникнути всі вивіски „Маслосоюзів", „Центросоюзів", крамниць, з каварень і самоходів, з українських установ чи кооператив? Це була би направду „кривда". Але як щось таке роблять українці на Закарпатті — то „що іншого!".

Не вдалося авторові тієї замітки порівняння. Хуст поза напливовим мадярським елементом — чисто українське місто. Коли там були досі чеські і мадярські вивіски, то це доказ, що дотеперішня влада не рахувалася з автохтонним українським населенням, і це остаточно скінчилося тим, що — ужиймо модного вислову — „правда перемогла" й українці добилися повноти прав не тільки в Хусті, але й у цілій Карпатській Україні. Що торкається Східної Галичини, то навіть найбільший ворог українців не може заперечити, що у Східній Галичині істнує українська автохтонна людність та що навіть творить більшість. Колиж навіть відкинути цей факт і прийняти тезу останніх резолюцій Гол. Ради Стронніцтва Народового про „національно мішаний характер південно-східних воєвідств", то й тоді нема ніякої порівняння з українськими вимогами на Закарпатті з книжками редакторів „Дзєнніка Польскі" щодо відносин у Галичині. Це справді „що іншого".

Як розростається Пряшів.

Після втрати Кошиць Пряшів став головним містом Східної Словаччини. Населення цього спокійного міста зросло в одному місяці з 23.000 на яких 35.000 душ і дальше росте. Пряшів розбудовується на головний комунікаційний вузол Східної Словаччини: крізь це місто йде головна сполука з Карпатською Україною, від коли новий кордон перервав залізницю. (Як відомо, комунікація йде автобусами, яких по два курсує кожного дня на лінії Пряшів—Велике Березне—Хуст, довгій на 300 кільометрів. Пошту і товари перевозять вантажні самоходи.) До Пряшева перенесено [illegible] ку торговельну палату.

З огляду на цей розріст міста [illegible] сильного будівельного руху. Урядовий [illegible] Храппа старається дістати 10-міліоновий [illegible] дит на будову урядничих домів. У плані є [illegible] будова багатьох приватних домів. [illegible] ються з тим, що Пряшів матиме за [illegible] 50.000 мешканців.

Цей зріст словацького елементу у Пряшеві означає без сумніву сильне ослаблення [illegible] нього автохтонного українського [illegible] яке і тепер було там у меншості. Пряшів, як відомо, є осідком греко-кат. єпископа [illegible] (руські) [illegible] істнують ріжні українські [illegible] там працює українська учительська [illegible] і приватна гімназія, якою опікуються [illegible] чові чинники.

Жіноча сторінка.

Вечерниці, балі, танці — все запізно.

Як мама дорослої доньки, мушу нераз бувати на ріжних вечорах. Як членкиня жіночих організацій та громадянка, нераз беру участь у ріжних т. зв. буфетах. Уже давно звертали мені увагу мої знайомі, що варт булоб порушити прилюдно справу залежну головно від нас, жінок. Це справа ніби-то дрібна, але вона звязана з ріжними нашими звичаями та звичками у часі карнавалу і поза ним — увесь рік.

В 10-ій увечір починають сходитися.

Недавно довелось мені зайти за моєю донькою, що була на забаві влаштованій одним товариством. Ми мусіли разом вертатися до хати, бо мешкаємо досить далеко і я зайшла з донькою в год. 1-ій уночі. Моя донька була дуже невдоволена, що я так „вчасно" забираю її до дому: адже забаву заповіли на год. 10. ввечір і щойно в 11-ій почали її. „Залишилося до 1-ої всього дві години... від 1-ої ледви почало товариство бавитись".

10-а година це так мовити „нормальний" час на початок наших балів і забав і всі вони починаються багато пізніше. У нас панує погляд, що так наказує „добрий тон" і традиція. Багато пань і панів не пробує навіть виходити з хати раніше, щоб „не показатися першими на порожній салі".

За цією нормою йдуть усі, навіть наймолодші. 15-літні і 16-літні теж збираються потанцювати якнайпізніше, хочби на другий день зранці мусіли йти до школи. Вони теж переконані, що так вимагає добрий тон і традиційний звичай.

Усі перетомлені.

Звідки взялася така звичка? Мабуть від давніх „репрезентаційних" балів. У західноевропейських краях усе починається тоді, коли заповіджене, якнайточніше. І до білого рану рідко хто проводить ніч. Потанцюють годину-дві, три і вертаються додому в год. 1-ій. У карнавалі, коли люди хотять вигулятися — танці в Парижі чи Льондоні починаються часто в год. 8-ій—9-ій, а загально поширені є теж т. зв. танцівні чаї, чайні вечорі, чи файф-о-кльоки, що дають гостям нагоду забавитися вже від год. 5-ої ввечір.

У нас, на жаль, люди не вміють почати забави впору з думкою, що впору треба її скінчити. Коли подумаєш, як виглядають поважні дами, що приходять на баль коло півночі, або ті, що мучаться цілу ніч за буфетом — прикро стає. Люди приходять перетомлені після цілоденної праці, нераз годинами висиджують дома вибиваючись із сил, заки прийде пізня година, визначена на баль чи забаву і приходять на салю вже — перетомлені!

Невідповідний настрій.

Забава сповняє тільки тоді свою ціль, коли вона є виявом справжньої фізичної та духової потреби. Яка може бути потреба в людей, що відчувають утому, нудьгу, тратять терпець, не маючи змоги дочекатись гостей і часто думаючи про завтрішні обовязки, про те, що треба вранці встати? І як виглядають ті господарі забав і балів разом із гістьми? Пожовклі, з пудром, що облізає, спітнілі, з очима спущеними вниз, якби сиділи на тризні або на якомусь нудному засіданні! Не диво, що настрій на наших пізніх балях і забавах зовсім не такий, як повинен бути і часто неодин вернувшись додому каже собі, що поправді стратив цілу ніч і не знає навіщо плентався по салі, або куняв десь у кутку.

Не кажемо вже про гигієнічну сторінку таких наших імпрез. Просидіти до білого ранку в димі та пилюці це значить почувати себе розбитим цілий другий день.

Чого вимагають наші обставини.

У багатьох випадках організацією балів і забав займаємось ми, жінки, і від нас повинноб залежати, щоб те, що в них ненормальне, змінити. Ніхто не назве нормальним явищем забави, що починаються недалеко перед північчю, коли ніякі розумні аргументи не є проти того, щоб їх опівночі вже кінчати. Кілько жінок — голов дому і матерей мусить робити зі себе справжню жертву, щоб сидіти цілу ніч у буфеті, тоді, як вони звикли вчас лягати і вчас уставати до своїх обовязків! Та найважніша річ: кілько наших доньок і синів зовсім непотрібно защіплює в собі препогану звичку проводити бездільно ніч і тратити після бездумчивої забави цілий другий день тільки тому, що забава з танцями (або без) починається як для мілїонерів або вітрогонів, що не потребують працювати.

Скажімо навіть, що звичка пізніх нічних забав належить до доброго тону вищого товариства десь там на широкому світі. Чи справді наше бідне економічне життя і наші обставини дозволяють на те, щоб наслідувати великих панів і великі столиці? Чи ми вже так дуже наслідуємо чужу культуру в усіх її прикметах, у тому, що може нам принести користь?

Передумавши добре справу і вислухавши думок теж інших осіб я рішила більше не брати участи в комітеті ні в буфеті на забавах, що починаються щойно тоді, коли людина, яка нормально живе та працює, повинна йти спати.

К.

ходить до конфліктів, зірваної дружби і довгої ворожнечі! Жінки занадто вражливі шукають у таких найщиріших признаннях наміру образити їх чи причини до заздрости.

Мало в якому краю є такі контрасти в одежі, як у нас. Більшість жінок одягається понад стан, себто все те, що їм залишається з буджету, йде виключно на сукні і на ніщо інше, — в усякому разі головно на прикрасу себе фізично, а не духово. Чи багато наших інтелігентних жінок призначає постійно якусь суму на книжки, образи, на студії чужих мов та на інші форми свого духового розвитку?

А кілько знаємо таких, що не хотять двічі показатися в тій самій сукні на двох вечерницях чи балях, хоч усі знаємо, що дома вони не всилі при скромних заробітках звязати кінця з кінцем?

Наймодніші капелюхи, черевики або торбинки часто не відповідають сукні, плащеві, блюзці, що ще залишились з „попереднього сезону". Може це і „останній модель", але ми, мужчини, на цьому не розуміємось, а бачимо звичайними здоровими очима, що щось у цьому ансамблю недолалу, щось вражає.

Вражають нас дорогі черевички вже зранку на заболоченій вулиці, вражають штудерні зачіски в бюрах, всякі „боа" на шиї в літні вечорі, численні дорогі перстені на руках у особи, що нарікає на тяжкі часи, хоч ніде правди діти: вражають і витерті лікті і задріпані фальбани у дам, що сидять на грошах.

На цю тему можнаб написати неодну статтю, а грубезну книжку.

*

До темної спіднички бронзовий у білі паски жакет вільний в пасі і довгий майже до колін, до цього червоний капелюшок, рукавички, торбинка та черевики.

*

Рукавички міняють свій фасон. Є рукавички з одним пальцем, двома пальцями, без пальців, довгі рукавички сильно збирані, рукавички з оздобами на місці нігтів.

Мужчини і жіноча мода.

(ГОЛОС МУЖЧИНИ.)

Жінкам цікаво знати, що мужчини думають про їх одяг? Хоч і відомо, що багато жінок одягається гарно і по модному головно тому, щоб не залишитися позаду своїх суперниць, мужчини теж (!) звертають увагу на жіночу туалєту, правда — багато менше, ніж жінки гадають.

Мода? Страшенне мало мужчин розуміється на жіночій моді, — ще менше з них дбає про те, щоб жінка (на яку мужчина звернув увагу) йшла за модою. Іти за модою, значить, послухати журналю, кравчині, сліпо наслідувати інших. Не кожний модний модель сукні, капелюха, черевика навіть торбинки підходить усім жінкам. Те, що одну прикрашує, другу опоганює.

Передовсім, мої пані, памятайте про свій вік! Це торкається головно тих, що хотілиб зменшити собі роки... за всяку ціну. Залишіть моду молоденьким і гарненьким дівчатам, яким гарно навіть у мішку — на ногах чи на голові. Не прикривайте своєї голови коробками, кошичками, гніздочками чи всякими африканськими причандалами, що перемінюють вас у манекени та ляльки. Ви це називаєте капелюхами — ми ні.

Не накопичуйте на собі колірів, навіть коли любите модерні образи. Не пробуйте кожною частиною своєї гардероби показати що ви маєте смак. З хвилиною, коли ви вже хочете показати свій смак і то так, щоб бачили його всі — всі побачать, що вам його бракує.

Чим ви більше вражливі на красу, тим менше будете кричати про неї — своєю цілою появою.

Приклад повинні давати жінки з вищою освітою. Як мало — не ображуючи ніодної! — є між вами таких, що взагалі не хотять одягом зазначувати своєї вищости, виїмковости, оригінальности, інтелігенції.. Адже саме це роблять усі — навіть ті без освіти, сільські дівчата, що дійшли аж до шовкових панчіх і капелюха з „останнього крику моди".

Буває, що рідна жінка обурюється, коли її чоловік зважиться сказати, що вона „звертає на себе увагу" своїм зверхнім виглядом. „Ага! Ти не хочеш, — вона відповідає — щоб я навіть пристойно виглядала!" Нераз треба проявляти справжню цивільну відвагу, щоб показатися в товаристві з жінкою одягненою як папуга. Ніхто з нас не знає, чи з нас інші теж не сміються і саме тому треба довіряти близьким — рідні та приятелям, що щиро звертають нам увагу на якусь невідповідну частину туалєти.

Жінки забувають, що ніякий чужий мужчина не скаже їм правди в очі, коли буде з їх вигляду сміятися поза очі. Чи скажуть їм цю правду інші жінки — їх приятельки та знайомі? Кілько разів від одної щирої заввагн до-

З нашої хроніки.

ГОСПОДАРСЬКІ ПОКАЗИ.

Останнього четверга відбувся в клюбі „Нової Хати" показ **зимових страв.** П. Наталка Гаврищ-Костецька зясувала в короткому рефераті склад зимової поживи, що ріжниться значно від літньої. Як знаємо, склад білка і мінеральних солей поживи лишається той сам, що і вліті. Але кальорична вартість поживи збільшається взимку. І тому зимою волімо „тяжкі" страви, багаті в вуглеводани й товщі.

У практичній частині показу перевела п. Костецька ряд таких страв. Передовсім **українські паштетики,** себто [illegible], начинювані гречаною кашею, приправленою цибулею, огірком, грибками й сиром. Цікавою новиною була також **бараболя по нельсонськи.** Це є варена картопля, покраяна й пересипана січеними яйцями й огірком та залита грибковою підливою. Із мясних страв смакували особливо **волові крученики,** начинювані і **нирки** в квасній підливі.

Наприкінці побачили ще присутні **салату з кольорової капусти.** [illegible] капусту вимішати з січеною цибулею, й додати олію, дрібку цукру і помідоровим [illegible] до смаку. Приладити 2 год. перед поданням. Годиться до всіх мяс.

Черговий показ має бути присвячений **гарячим перекускам.**

Дівоча Реміснича Бурса у Львові.

В роках 1929—1930 створено у Львові дівочу бурсу у власнім домі, закупленім за зібрані в Америці гроші п-нею Мих. Говиковичевою. Бурса містилася при вулиці Кошаровій 12 і почалася від десяти бурсачок. З року на рік розвивалася бурса, аж у минулому році дійшла майже до пятьдесяти учениць. Треба було піднаняти в сусідстві мешкання. Але такий розділ був невигідний і коли цього року зголошення до бурси дійшли до вісімдесяти дівчат, провід був змушений шукати великого приміщення, покищо в піднанятому мешканні при вул. Кохановського 59. Дім міг би бути куплений, але тільки четвертина готівки буде на це; решту мусілоб зложити громадянство. В бурсі мешкають учениці фахових шкіл, ремісники, торговельнички і курсантки домашнього господарства. Походять вони зі всіх сторін нашого розлогого краю: 15 з Волині й Підляшша, 4 з Лемківщини, далі з Перемищини, Бойківщини, Гуцульщини, Поділля і навіть одна з Ужгороду. Минулих літ були три з Басарабії. Бурсачки — це головно діти селян і робітників, що вертаються потім до містечок і сіл, як піоніри нашого національно-господарського життя.

*

Посвячення нової домівки бурси при вул. Кохановського ч. 59 відбудеться в неділю 11. ц. м. в год. 12-ій вполудне, що його довершить Преосв. Кир Іван. По посвяченні будуть вписи до пропамятної книги. В год. 6-ій попол. відбудеться в бурсі академія з нагоди 950-ліття хрещення України. Програму виконають самі учениці, виховниці дівочої бурси.

Представники уряду Карпатської України в деревному синдикаті

Управа деревного синдикату у Празі рішила, що крім дотеперішніх представників центральних урядів, до деревного синдикату мають увійти представники уряду Карпатської України, а саме: один представник та один заступник. Таку саму пропозицію висунуло міністерство народнього господарства й одночасно наказало, що з ощадностевих оглядів згадані ресорти повинні бути заступлені в синдикаті по змозі репрезентантами, які мешкають у Празі.

ФАБРИКА БАТІ ПОВСТАНЕ В ТЯЧЕВІ.

Фірма Баті заходиться пильно над пляном будови своєї фабрики в Тячеві. В Тячеві перебувала кілька днів комісія зі Зліну (головного осідку Батевих заведень), яка вела переговори у справі закупу відповідних теренів на будову фабрики.

ІНТЕНСИВНА РОЗБУДОВА ХУСТУ.

„Чеське Слово" з 7. ц. м. у статті п. н. „Розбудова Хусту" обговорює основно пляни столиці Карпатської України. Між ін. пише, що вже кінчається будова поштового уряду. Ця будівля є вже напів готова. Крім цього будують урядові будинки. Буджет на розбудову столиці розрахований на півтора міліона корон.

Ділом ушануйте память тих, що своїм зусиллям та терпінням поставили нас у ряд націй.

Остерігаємо перед легкодушною еміґрацією!

В останньому часі повторяються випадки, що наші люди переходять різні кордони, не маючи на це конечних документів. Поминаючи всі труди, кошти й небезпеки, звязані з таким переходом кордону, вони скоріше чи пізніше попадають у руки чужинецької поліції і поносять всі наслідки свого нерозважного поступку. Не треба забувати, що існують всякі міждержавні договори, що ними справа еміграції нормується й від них віяка влада не відступає. Зокрема адміністративна влада поступає дуже ригорористично по букві існуючих законів та адміністративних розпорядків. Адтім кожна держава має клопоти зі своїм безробіттям, а як ні, то перетяжена давньою еміграцією і тому дуже завзято бориться перед новою й гостро переслідує кожний її випадок, тим більше нелегальний. — У всіх таких випадках місцева влада відставляє збігця назад до місця приналежності, караючи перед тим арештом. Крім того всього такий збігець ставить у прикре положення вже існуючу еміграцію, що — всупереч найкращій волі — вітим не може йому помогти. З уваги на те, остерігаємо наших людей перед легкодушною еміграцією!

Українська Пресова Служба — Берлін.

Відгомін кривавих подій у Вільках Мазовецьких.

Присуд у масовому процесі проти 55-ох селян.

По дводенній розправі проти 56-ох селян (ок) з Вільок Мазовецьких, пов. Рава Руська, виїхав трибунал львівського окружного суду до Рави Руської в понеділок 28. листопада ц. р., до три дні віднайдено перед ним безліч свідків у справі кривавих подій у Вільках Мазовецьких, до яких дійшло 12. травня ц. р. у звязку з намаганням здійсненням громадського пасовиська.

По промовах прокуратора та оборонців трибунал видав у четвер 1. ц. м. присуд, яким засудив: **1) 25-літнього Василя Савку на 3 роки вязниці; 2) 22-літнього Стефана Гнилюка на два і пів року вязниці** — з тим, що обох цих засуджених негайно арештовано і відставлено до вязниці. Оборона внесла жалобу проти цієї постанови. Трьох підсудних: **3) 23-літнього Гриця Кеpостіля; 4) 25-літнього Василя Мороза і 5) 25-літнього Івана Підлипного по два роки вязниці.** Двох підсудних: **6) 30-літнього Володимира Дробетія і 7) Теодора Мельничка по півтора року вязниці.** Сімох підсудних: **8) 19-літнього Миколу Голода; 9) 31-літнього Михайла Хруща, 10) 19-літнього Степана Чайку, 11) 25-літнього Павла Демкова, 12) 37-літню Марію Іванусь, 13) 23-літнього Дмитра Кулинича і 14) 23-літнього Павла Лемеху — по одному рокові вязниці.** Девятьох підсудних: **15) 22-літню Анну Хрущ, 16) 18-літнього Миколу Іванину, 17) 27-літнього Степана Нечипора, 18) 33-літню Христю Пиріг, 19) 25-літнього Адама Петруся, 20) 26-літнього Володимира Сенів, 21) 22-літню Анну Труш, 22) 21-літнього Осипа Варгу і 23) 20-літню Катерину Вельфер — по 10 місяців вязниці.** 17-ох підсудних: **24) 45-літню Параню Андрущак, 25) 35-літню Марію Домашовець, 26) 25-літню Параню Домашовець, 27) 21-літню Параню Гнилюк, 28) 20-літнього Теодора Іванусу, 29) 19-літню Катерину Іванусу, 30) 22-літню Марію Хоростіль, 31) 21-літнього Миколу Оливу, 32) 25-літнього Андрія Петруся, 33) 24-літнього Катерину Петрусь, 34) 18-літнього Дмитра Ромаха, 35) 20-літнього Теодора Савку, 36) 21-літнього Кирила Сенева, 37) 36-літнього Теодора Танчина, 38) 27-літнього Ілька Возняка, 39) 45-літню Юстину Закалу, 40) 26-літню Марію Зінків — по 8 місяців. Три підсудні: 41) 33-літню Марію Мороз, 42) 22-літню Настю Петрусь, 43) 18-літню Гаську Видру — по 7 місяців.** Вісьмох підсудних: **44) 23-літню Катерину Чайку, 45) 23-літнього Івана Домашівця, 46) 18-літнього Михайла Гмерніцького, 47) 20-літню Марію Олійрник, 48) 18-літню Ольгу Петрусь, 49) 20-літнього Івана Стефаніва, 50) 18-літнього Івана Шарка і 51) 24-літнього Степана Зінькова по 6 місяців вязниці та 52) Максима Возняка на 1 м. арешту.** Трьох підсудних: **Андрія Возняка, Івана Домашівця і Степана Домашівця трибунал увільнив від вини і кари. Всі засуджені заповіли апеляцію.**

Підсудних боронили: пос. д-р Роман Перфецький і д-р Семен Шевчук — оба адвокати у Львові **і д-р Данило Богачевський,** адвокат у Раві Руській.

У склад трибуналу входили окружні судді: **Міхалє, Горелиевський і Франке.** Обвинувачував прок. **Ольберґн.**

Вкінці слід згадати, що трибунал признав завішення кари на 5 років лише чотирьом засудженим.

Провідник грецьких комуністів публично вирікся комунізму.

Один із найвизначніших грецьких комуністів Маноліс Манолеас, засуджений на 12 літ тяжкої вязниці, зложив заяву, що він вирікається комунізму, бо переконався, що комуністична ідея збанкротувала та що в СССР жахливо визискують робітників. Можливо, що його помилують.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Понеділок, 10. грудня 188[8]

„КОХАЙМИ ССН" — „ПОЗНАМИ ССН".

На студентському зібранні, на якому мали [...] вати „Славянське товариство ім. Міклошіча" виг[...] сив цікаву промову сербський студент. „Діло" [...] пише про те:

„Збори відкрив промовою академик серби[н ...] ван Кошутич, по польськи і руськи, і зазначивши [...] роткими начерком національні змагання в Европі [...] часу французької революції, закінчив цитатом з Ш[ев]ченка „щоб усі славяни..." та закликом до [...] щоб покинули стереотипний і пустий оклик „[коха]ми ссн" і замість нього нехай би приняли „[позна]ссн", бо лиш там можна щиро любитися, де [...] взаїмно пізнаються".

АВСТРІЯСЬКА ПОЛІТИКА.

В дебаті над військовим законом в австрійсько[му] парляменті німецький посол з лівиці Плєнер го[ворив] у звязку з австро-німецьким союзом:

„Але той союз не є нині лише військово-ди[пло]матичною угодою. Відносини, що ведуть за со[бою] такі наслідки, як нинішний військовий закон, [...] сягати глибоко таком і в політику самих держав [...] дається навіть подумати, щоби такі відносини не [сто]яли в ніякому звязку з політичним життям у дер[жа]вах. Але на мій погляд між тим союзним [...] ням і внутрішньою політикою Австрії є суперечн[ість], яку годі вияснити. Ми заключили союз проти Р[осії] і ведемо в державі славянську політику. Ми заключи[]ли союз з Німеччиною і всюди в державі вис[...] німців. Ми заключили союз з Італією, а д[...] уряд спирається на ультрамонтанах, найбільш[...] ворогах Італії і хотів би відібрати їй столицю. Це с[упе]речність, яку годі вияснити, якої ніхто не може [...] засувати.

ВЕЛИКА БРИТАНІЯ НЕ ВІДСТУПИТЬ НІ[ГЕ]РІЇ НІМЕЧЧИНІ.

Відповідаючи на інтерпеляцію, міністр [ко]льоній Мекдональд заперечив поголоски, [що] мовби Англія хотіла віддати Нігерію Німеччи[]ні. Згідно з інструкцією з Льондону, губер[на]тор Нігерії зложив подібну заяву.

—o—

ЄГИПЕТСЬКИЙ УРЯД ВІЗЬМЕ УЧАСТЬ У КОНФЕРЕНЦІЇ У СПРАВІ ПАЛЕСТИНИ.

Єгипетський уряд приняв запросини [бри]тійського до участи в льондонській конфе[рен]ції у справі Палестини.

—o—

ФІНЛЯНДІЯ НАЛАДНУЄ ВЗАЄМИНИ З НА[]ЦІОНАЛЬНОЮ ЕСПАНІЄЮ.

Фінляндський уряд рішив увійти у [...] ни з еспанським національним урядом, обмі[ню]ючися з ним торговельними агентами.

—o—

ДАЛЬШІ ПРОТИФРАНЦУСЬКІ ДЕМОНСТРА[]ЦІЇ В РИМІ.

У вівторок перед полуднем відбулися [в] Римі протифранцуські манифестації. [...] сичний похід молоді йшов на Венецьку [...] де залунали оклики: „Хочемо Тунісу!" [...] ні не появився на бальконі.

Опісля демонстранти перейшли через [...] со Віктора Емануїла III., намагаючися [...] французької амбасади, але [...] загородили зі всіх сторін карабінєри.

З окликами „Хочемо Тунісу" і [...] ними гимнами молодь перейшла го[...] лицями міста.

До ніяких інцидентів не дійшло.

—o—

ПАКТ ЧОТИРЬОХ.

В Парижі кружляють вістки про [...] змонтувати умову чотирьох. [...] справу мають вирішити небавом [...] прем. Чемберлена до Мусоліні.

Льондонські та німецькі кола [...] вістки з вдоволенням.

—o—

МАДЯРСЬКИЙ УРЯД ЗАБОРОНИВ [...] ТИ НАД НОВОПРИЛУЧЕНИМИ [...]

Пресова служба Карпатської України [...] відомляє, що мадярський уряд заборонив [...] кам перелітати над новоприлученими [...] ріями та причалювати там без [...] зволу.

Важні розмови мін. Рібентропа з французькими міністрами в Парижі.

Мін. фон Рібентроп склав у середу 7. ц. м. на могилі невідомого вояка велитенський лавровий вінок з червоними шарфами, зі свастикою і написом: „Міністр закордонних справ Німеччини". Опісля мін. Рібентроп вписався до золотої книги при Тріюмфальнім Луку і вернувся до готелю, де відбувались наради у справі французько-німецького інтелектуального зближення. З черги мін. фон Рібентроп відвідав дім націонал-соціялістичної партії в Парижі, музей у Люврі та був на сніданні, яким приймало його французько-німецьке товариство.

Крім того мін. фон Рібентроп відбув дальші дипльоматичні розмови з мін. Бонне і разом з ним поїхав до Люврі, де залишився до год. 18.25. З черги мін. Бонне відвідав мін. Рібентропа в готелю „Ґрійон" і щойно в год. 19.30 вернувся на Ке д' Орсей. Розмова обох міністрів у готелю тягнулася майже цілу годину і торкалась торговельних взаємин між обома державами. Оба міністри обговорили вислід нарад експертів у справі французько-німецького договору. Вкінці мін. Рібентроп запевнив мін. Бонне, що з візити в Парижі дуже вдоволений.

Вечором амбасадор Німеччини гр. фон Вельчек гостив бенкетом з нагоди побуту мін. Рібентропа в Парижі прем. Даладіє, мін. Бонне та інших членів французького уряду, предсідників комісій закордонних справ сенату і палати послів та вищих урядовців міністерства закордонних справ.

Слід згадати, що мін. Бонне приняв у середу 7. ц. м. британського амбасадора Фіпса, якого поінформував про хід французько-німецьких розмов.

В десяті роковини смерти б. п. проф.

інж. Олександра Вілінського

б. проректора Укр. Господ. Академії в Подєбрадах

та восьмі роковини смерти бл. п. письменниці

Валерії О'Коннор-Вілінської

буде відправлена панахида 11-го грудня в год. 12.45 у прявославній церкві св. Юрія при вул. Францішканській. Харитя Кононенко.

Знаменна осторога перед русофільством.

„Народні Політіка", орґан чеської партії національної єдности, помістила довшу статтю про Карпатську Україну, в якій взиває чехів, щоб вони нарешті вибили собі з голови русофільство. Якщо жив би тепер д-р Крамарж, то й він — пишуть „Н. П." — змінив би своє становище і перестав би бути русофілом. Карпатську Україну без сумніву заселює український нарід, а москвофільські провідники, підтримувані чехами, виявили своє мадяронське обличчя підчас кризи. Вони доказали, що з народом не мають нічого спільного.

Партія Національної Єдности — запевняє „Н. П." — не буде обтяжувати своєї совісти підтримкою мовних спорів у Карпатській Україні. Для чехів залишається один шлях: погодитись з дійсністю, що Карпатську Україну заселюють українці і до того застосувати свою політику.

Три курії підчас виборів до словацького сойму.

Вибори до словацького сойму відбудуться вже 18. ц. м. У Братиславі виголосив д-р К. Сідор, віцепремієр центрального праського уряду, передвиборчу промову, в якій зясував програму словацького обєднання. Тепер — заявив Сідор — не потребуємо вже боротися за свої права, бо їх беремо собі самі внаслідок здобутої свободи. Точне розмежування компетенцій між центральною владою і словацьким урядом дає змогу усунути всі ті залишки, які так дуже кривдили словацький нарід за давньої влади.

У Словаччині — підкреслив Сідор — обовязуватимуть три виборчі курії: перша для словаків, друга для чехів, українців і мадярів, третя для жидів.

Ця ординація — на думку Сідора — причиниться до виявлення, яка меншість ставиться льояльно до нової ситуації у Словаччині.

—o—

Наради реґента Югославії з мін. Бонне.

У льондонських часописах появилася поголоска, що хорватські терористи плянували замах на югославянського реґента кн. Павла, тому він виїхав з Льондону під спеціяльною опікою поліції.

З офіційних кол заперечують це, підкреслюючи, що кн. Павло виїхав з Анґлії після 10-денного побуту, як це було заздалегідь передбачено у програмі візити.

Вертаючися з Анґлії, кн. Павло спинився у Парижі, відбув розмову з мін. Бонне та відвідав през. Лебрена.

IV. Краєвий Зїзд міської споживчої кооперації.

В четвер перед полуднем відбувся у будинку Ревізійного Союзу Українських Кооператив IV. Зїзд міської споживчої кооперації; взяло у ньому участь 38-ох представників міських кооператив і 31 гостей.

В імени Дирекції „Народньої Торговлі" відкрив Зїзд **дир. інж. Ю. Павликовський**, вітаючи представників міської споживчої кооперації, економічних централь, преси та зокрема приявного на салі сеніора українських кооператорів д-ра Костя Левицького. Навязуючи до роковин оснування „Народньої Торговлі", дир. Павликовський згадав, що ця установа мала стати централею споживчої кооперації рочдельського типу, але що автономних кооператив тоді не було, „Народня Торговля" мусіла творити свої власні відділи по містах. Устрій нашої міської кооперації спирається частинно на централістично зорґанізованих крамницях „Н. Торговлі", частинно на відбудові низових кооператив. Тепер важко перетворити „Народню Торговлю", як централю міської спож. кооперації, на кооперативу 2. ступня. Покищо наша міська кооперація обслуговує лиш дуже малу частину споживання українських родин, яких 10—11%. На цьому терені є чималі завдання, бо покищо під оглядом кооперативної орґанізації місто залишилося далеко за селом.

Інспектор Квасниця описав сучасний стан нашої міської кооперації (скількість кооператив і крамниць, членів, персоналу, обороти), опісля відмітив справи, що їх необхідно краще наладнати.

Прелеґент ствердив, що у деяких кооперативних колах помітно за мале заінтересування містом, вони дальше зосереджують головну увагу на селі. Розбудова мережі міських кооператив повільна, вони розвиваються без опіки, часом з надто малим капіталом, з малою, кількістю членів і тому за низькими уділами. Щоб цю слабу сторінку поправити, рішено утворити при всіх міських кооперативах пропаґандивні комітети, але вони ще не всюди зорґанізовані. Бідні в основний капітал, наші міські кооперативи мають деколи за малий асортимент товарів, за слабо кваліфікований персонал, приміщення в непоказних льокалях на передмістях.

Накінець інсп. Квасниця порушив справу боргів.

Інспектор Рудницький намітив напрямні дальшого торговельного розвитку міської кооперації. Конкуренція жидівських крамниць вимагає доцільної політики цін та доброго товару. Добрий товар може кооператива найдешевше набути у „Народній Торговлі". На жаль торговельна вірність, так високо поставлена у сільській кооперації, ще виявляє великі недомагання у міській. Причиною цього явища є недостача капіталу, слабі кваліфікації персоналу й управ деяких кооператив та діяльність аґентів чужих фірм. Члени управ кооператив мусять більше заінтересуватися кооперативною пресою і літературою, приймати персонал вишколений у „Народній Торговлі". Необхідно раціонально оперувати готівкою, не перетримуючи її в кишені скарбника, необхідно доцільно закуповувати товар.

Міська кооперація не повинна обмежуватися до харчевих продуктів, але постепенно поширити асортимент товарів. У нас мало капіталу до основування окремих крамниць з ріжних ділянок, тому міська кооперація повинна змагати до товарових домів; цю тенденцію вже зрештою проявили деякі наші кооперативи.

Після відчитання резолюцій, дир. Ю. Павликовський віддав голос **дир. О. Луцькому**, який виголосив привіт від РСУК, підкреслив вагу міської кооперації та розглянув причини їхніх теперішніх недомагань. Український елемент у місті розкинений, суспільно здиференційований. Міська кооперація має управильнювати та доповнювати домашнє господарство своїх членів. Це і є її справжнє завдання — а не зиск, як у приватних підприємствах. Завдання широке — бо у нас ще нема пошани до домашнього господарства, зрозуміння його ваги. Організуючи доцільно домашнє господарство, збільшимо засоби наших родин і тим самим нашої нації. Тому міська кооператива не виповнює свого завдання, коли вона не утримує близького контакту зі своїми членами, не пізнає потреб їхніх домашніх господарств. Піднятии міську кооперацію на належне місце — ось і завдання пропаґандивних комітетів при міських кооперативах.

Після короткого доповнення до звітів дир. Павликовський проголосив 10-хвилинну перерву, опісля почалась дискусія над рефератами та резолюціями, що їх подамо у завтрішньому числі.

ВИСЛІД САМОУПРАВНИХ ВИБОРІВ НА ПОМОРІ.

Ендецька преса пише, що підчас самоуправних виборів у бидгоській окрузі на Поморі О. З. Н. здобув 27 мандатів на загальне число 152 мандати, себто 17%. Решту 122 мандатів здобули опозиційні партії, а німці 3 мандати.

СЕСІЯ ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМІТЕТУ КУОМІНТАНУ ВІДЛОЖЕНА.

15. ц. м. мали початися наради 5. конгресу Куомінтану. Заступник предсідника Куомінтану Ванчінвей відложив сесію з огляду на те, що більшість членів Куомінтану є на фронті і не вспіла би приїхати в пору до Чункіну.

—o—

Зїзд українських культурних установ у Хусті.

У вечірніх виданнях львівських часописів (з 8-го ц. м.) появилася така вістка:

З Хусту повідомляють, що сьогодні почався там зїзд українських еміграційних наукових установ з Праги, Берліна і Женеви.

Як відомо, свого часу був у Празі (він є ще й сьогодні — Ред. „Діла") український університет, і останки цього університету залишилися у формі Українського Дослідного Інституту в Празі і Берліні. Сьогоднішній зїзд має на меті стягнути до Хусту всі українські наукові установи й українських професорів з еміграції та порозумітися з українськими вченими в Польщі, щоб перенеслися до Хусту і створили там високі школи.

Зїзд має довірочний характер і від уряду Руси в ньому бере участь міністр Ревай.

З Польщі приїхало двох доцентів і один гімназійний вчитель — українці.

Українці мають намір вислати делеґацію до Америки, щоб зібрати відповідні фонди серед тамошньої української еміґрації.

В останньому часі приїхала до Хусту делеґація українських студентів зі Львова, яка склала на руки премієра о. Волошина прохання створити високу школу. о. Волошин запевнив українців, що приходять на Підкарпатську Русь і вступають до державної служби та орґанізують шкільництво і громадянську працю, що дістануть громадянство того краю.

ЧЕСЬКА І СЛОВАЦЬКА ПРЕСА ПРО КАРПАТСЬКУ УКРАЇНУ.

Ті самі часописи повідомляють з Праги, що чеська і словацька преса містить в останніх днях багато статтей про українську справу. В усіх тих статтях є одна тенденція: виказати, що всі автономні вимоги українців умотивовані.

У статтях стверджується, що українська справа стає міжнародньою справою, при чому ті статті визначаються тенденційними настроями проти Польщі. Виняток „Народні Політіка", яка в кореспонденції з Варшави підкреслює, що „українська офензива в Польщі натрапляє на рішучий опір".

Одночасно преса містить статті, які доказують можливість господарського розвитку Карпатської України.

ЯКІ ЗАКАРПАТСЬКІ ПОСЛИ ВВІЙШЛИ ДО МАДЯРСЬКОГО ПАРЛЯМЕНТУ.

До будапештенського парляменту ввійшли з окупованої території Карпатської України такі посли: д-р Ендре Корлят, довголітній провідник мадярських опозиціоністів та довірений Гортія, „наш" д-р Іштван Фенцик, видавець Гінта Фельдиші, берегівський посадник Єне Ортутай і мукачівський редактор Аладар Возарі. Для Андрія Бродія зарезервували окрему почесну посаду з одночасним підвищенням до шляхотського стану.

✝

В треті сумні роковини смерти

бл. п. Корнеля Куника

відправиться в неділю дня 11. грудня 1938 в год. 12. в полудне в катедральному храмі в Перемишлі Заупокійне Богослуження, на яке всіх знайомих і побожних християн, запрошує

Родина.

ОСЕЛЯ ЖИДІВ ІЗ ЧСР У ГАЙФІ.

Недалеко Гайфи заложили нову оселю жидів утікачів головно зі Словаччини та Карпатської України. Цю оселю назвали Зебулюн. У тій оселі замешкало 80 родин. Оселя повстала на зразок інших жидівських осель за 1 день.

МАСОВІ АРЕШТУВАННЯ В ЧЕРНІВЦЯХ.

У вівторок 6. ц. м. майже 100 поліційних агентів перевело масові ревізії і арештування у Чернівцях у звязку з атентатом на предсідника військового трибуналу в Чернівцях полк. Крістеску. Між арештованими є Станеску, студент правничого виділу на університеті в Яссах. Його батько був мабуть організатором атентату на Крістеску. Між арештованими в Чернівцях є кілька гімназійних учеників. Крім того за участь у підпалах жидівських домів арештовано 7 осіб.

НОВИНКИ.

— **Книжка про Закарпаття.** На днях появилася **накладом видавничої кооперативи „Дружина"** книжка про **Карпатську Україну** п. н. **„Срібна Земля"**. Є це нарис історії Закарпаття з мапою від найдавніших часів аж до останніх подій включно. Автором праці д-р Василь Пачовський, що довголітньою працею на Срібній Землі положив великі заслуги при поширенні національної свідомости українців. Ціна книжки 1.— зол. (платна згори), з поштовою пересилкою 1.25 **зол. Хто бере бодай 10 прим. і присилає наперед гроші, платить по 80 сот. і не оплачує порта. Ця книжка повинна найтися в кожній українській хаті чи установі.** Адреса видавництва „ДРУЖИНА" — **Львів, пошт. скритка 323.** (Гроші слати тільки складанками ПКО „Дружина", Львів, ч. 507.977). 2837 —4

— **Магазин постелі Р. Джала** — Львів, Хорущини 5, **поручає ковдри, матраци — переробляє ковдри по 4 зол., матраци по 6 зол. Приймає піря до прання. Тел. 294-81** 1825 60-100

— **Українські авдиції із закордонних радієвих стацій слухайте тільки на радіоприймачах ф-ми „Е-комп", Львів, вул. Сикстуська ч. 29, тел. 203-30.**

— **Ширші сходини львівської Дружини Кн. Ольги** відбудуться в пятницю 9. грудня ц. р. в 6-ій годині вечора в домівці орґанізації. На порядку сходин: „Наш Львів" — перший реферат ред. Миколи Голубця з циклю відчитів на цю тему. Участь усіх членів обовязкова. Громадною участю заявім наше зацікавлення.

— **Мандрівництво у своїх проявах** — перший виклад з циклю туристичних і краєзнавчих викладів Т-ва „Плай" — виголосить проф. Ст. Гайдучок в неділю 11. грудня ц. р. в год. 17. в домівці Т-ва „Плай" (Чарнецького 26 партер).

— **Українські пісні в радіо.** У пятницю 9. ц. м. в год. 14.10 передаватиме львівське радіо концерт відомої нашої співачки Ольги Сушківної. У програму концерту входять гармонізації нар. пісень Людкевича, Лисенка та Лопатинського. У вівторок 13. ц. м. в год. 14.00 львівське радіо передаватиме українське словно-музичне слуховище „Під Андріївський вечір" пера В. Ковальчука, у якому традиційні нар. пісні відспіває хор „Богеми" під упр. В. Балтаровича.

— **Вечір дум і народніх пісень.** Товариство українських ремісників, пром. і торг. „Зоря" у Львові уладжує в неділю 11. грудня ц. р. у власній салі при вул. Вірменській ч. 25, І. пов. **Вечір дум і народніх пісень** у виконанні бандуристів Місевича, Гонти і Сінгалевича. Концерт попередить прелекція. Початок вечора в год. 7-ій.

— **Виселили зі Скалатщини.** Скалатське староство рішенням з 25. листопада ц. р. до ч. Б. 48 виселило купця Миколу Івасечка, який був теж організатором місцевих гуртів СУК у Скалаті та кореспондентом „Пром.-Банку" на Скалатщину. Крім того перед кількома днями скалатське староство покарало п. Івасечка гривною 350 зол. за скликання двох купецьких анкет у Глібові і Богданівці.

— **За намову до переходу на Карпатську Україну.** Поліція арештувала дяка Павла Тиркуса з Верчан, пов. Стрий, за те, що він намовляв хлопців до нелеґального переходу на Карпатську Україну, щоб там вступити до „Січи".

— **Дальші арештування в Радехові.** Як ми вже подавали, влада викрила великі грошеві зловживання в Окружнім Товаристві Рільнім у Радехові. У звязку з цим посаджено у вязниці інструктора годівлі безрог Августиновича. Тепер подібні надужиття викрили і в повітовому Виділі, що сягають будьтоби 20 тисяч зол. Під цим закидом арештували Зигмунта Мединського, повітового інструктора рільного з Повітового Виділу. Дальші переслухування ведуться. Як говорять, афера сягає ширших розмірів.

— **Засуд греко-католицького священника.** Краківський „І. К. Ц." з 9. ц. м. (ч. 340) пише, що суд у Самборі засудив о. Івана Бутеру, пароха в Бикові на гривну 100 зол., а його дяка на гривну 30 зол. за те, що в Ортиничах наказали стерти на стариннім образі „Рождество Христове" польський напис і „Фундатор Домінік Ортиньскі". Опісля наказали усунути цей образ з церкви без порозуміння з консерваторською владою.

— **Арештування знахорок у Львові.** У готелі „Жоржа" мешкала якась 50-літня татарка, яка „віщувала" майбутність львівським паням, продавала ріжні „чудодійні" масти, зела і т. п. за солені гроші. За кожну візиту казала платити собі 5—15 зол. Інша знахорка пописувалася при вул. Рутовського, куди ходили легковірні бідаки. В понеділок відвідала обі знахорки... поліція. Староство покарало їх по 3.000 зол. гривни і примусовим виселенням зі Львова. При цій „біднішій" знахорці найшла поліція ощадностеву книжку на 40.000 зол., що їх видурманила від наївних бідаків.

— **Маніфестаційний похорон другого жидівського студента** львівської політехніки 22-літнього Самуеля Повелера відбувся у вівторок 6. ц. м. пополудні на жидівському цвинтарі при вул. Пілиховській. Його та студ. Мендля Лерера побили важко польські студенти політехніки ще дня 18. листопада ц. р. Обох важко ранених жидівських студентів відвезли до шпиталю, де студ. Повелер помер у ночі з неділі на понеділок 5. ц. м. У маніфестаційному похороні взяли участь понад 8.000 осіб, ректор політехніки Сухарда, декан Вількевич і професори політехніки: Авліх та Шимкевич. На похоронах виголосили промови рабіни: Левін і Фройд, голова жидівської громади Рінґель і п-ні Н. Хомська від імени матерей польок та представники жидівських студентських організацій.

— **„Ґетто на лікарськім курсі".** „Слово Народове" з 7. ц. м. (ч. 348) пише: Нині почався н... євідський курс протилетунсько-ґазової оборони для лікарів з львівського воєвідства. На курс прибуло багато учасників з огляду на своє значіння. Слід згадати, що всі лікарі поляки свідомо чинно заняли на курсі окремі місця відокремлюючись від жидівських лікарів. Характеристичне, що до жидівського ґетта прилучились українські лікарі.

— **За зловживання влади** відповідає перед трибуналом окружного суду у Львові б. урядовець міської управи Роман Мосьціпський. Акт обвинувачення закидає Мосціпському, що він адмініструючи земними роботами на Замарстинові вписував до листи виплат більшу кількість шестистінних метрів землі, ніж робітники фактично викопали і привласнював собі гроші, що їх діставав на виплату робітникам. Крім того підсудний записував робітникам вищу винагороду за акордову працю і не виплачував деяким робітникам належної винагороди. Підсудний не признається до вини.

— **Грошеві зловживання на почті, квестурі і Обезпечальні.** Прокуратура окружного суду у Львові веде тепер слідство у справах трьох грошевих зловживань. І так в одному з поштових урядів у Львові — пише польська преса — урядничка присвоїла собі 2.250 зол., урядник у квестурі львівської політехніки присвоїв собі 3.500 зол., а урядовець В., занятий при будові дому Суспільної Обезпечальні, присвоїв собі коло 5.000 зол.

— **За грошеві зловживання** відбулася розправа перед трибуналом окружного суду у Самборі проти коморника Казимира Козачка і його урядннички П. Шуфельдівної. Свідок суддя Дзерович, що контролює діяльність усіх коморників на просторі львівського апеляційного суду, зізнав, що в бюрах коморника Козачка панував страшний нелад. Наслідник підс. Козачка Казимир Косовський зізнав, що підсудний діяв не лише на школу державного скарбу, але і на свою власну, бо переводив екзекуції без вимоги і виплачував більші суми вірителям ніж їм належались. Трибунал засудив підс. Козачка на один рік вязниці з припиненням виконання кари, а підс. Шуфельдівну на 10 місяців вязниці з припиненням виконання кари.

— **Напад 10-ох замаскованих бандитів.** На власника млина в Поникві пов. Броди Д. Фрідмана напало в понеділок 5. ц. м. вечером 10 замаскованих бандитів, стероризували робітників і цілу родину та забрали гроші і все добро враз з брудним біллям. Фрідмана... побили до крови за те, що взивав ратунку. Поліція шукає за бандитами.

— **Пропадають в таємний спосіб молоді дівчата.** В останньому часі пропало у Вільні в таємний спосіб кілька молодих дівчат. Тепер поліція шукає за 18-літньою Станиславою Р., яка вийшла перед кількома днями з дому і дотепер не вернулась.

— **Смерть отруйниці.** У вівторок 6. ц. м. стратили у Відні Марту Марек, яку засудили суди присяглих на кару смерти за отроєння ... осіб у роках 1932—1936, між ними свого мужа ... віка і 7-місячну дитину. Засуджена Марта Марек троїла тому, щоб заінкасувати за них премії обезпечених товариств.

— **Запір.** ... „...цішка Йосифа" ... за прочищення кишок.

З концертової естради.

ВИСТУП ІТАЛІЙСЬКИХ СПІВАКІВ.

Остання вівтіркова імпреза концертового бюра Тірка була трохи виняткововою появою у цім сезоні. Це появилися на концертовій естраді у Львові вперше від непамятних часів (у кожному разі від світової війни) справжні, нефабриковані, італійські співаки-артисти міляньского театру Ля Скаля: сопраністка **Тоті даль Монте** і баритон **Люіджі Монтесанто**. Зазначитося це не тільки у непомірно високих на наші умовини цінах вступу (що трохи вплинуло на фреквенцію публики), але також у виключно італійській програмі, навіть у наддатках, головно в її справді клясичнім рівні виконання. Обоє артисти, якнебудь уже не першої молодости, зуміли зберегти свіжий, справді італійський тембр голосів, з природи добре поставлених і вирівняних у всіх регістрах широкої скалі, при цьому питому тільки італійцям легкість і свободу орудування голосом у всіх позиціях і на всіх голосівках (як нпр. навіть і, у). Оба голоси наскрізь ліричні: при цьому сопраністка Т. даль Монте здатна до непорочної кольоратури та особливо до ґротески скорого парляндо у староопернім і народнім жанрі. Баритоніст Л. Монтесанто є спеціялістом старої і новоіталійської оперової арії: єдина поміщена у програмі арія із Тангайзера (мабуть до вечірньої зорі) чомусь відпала. Над усією програмою вечора — включно до наддатків — панувала висока мистецька вокально-музична культура. Також фортепіяновий супровідник артистів Ріно Кастаніно був зовсім достроєним артистичним партнером вечора, що вмів добути із фортепіяну нераз справді оркестральні барви звуку. **С. Л.**

ВІДГУКИ ДНЯ.

Серед часописного галасу.

Кожний нарід, кожний гурт, кожна людина має свої інтереси і на те нема ради. Як то свого часу мовили старі люди: „Кожна Тереса має свої інтереса“. Тому мені зовсім не дивно, що польська преса має інакші інтереса, як українські — навпаки. Зате дуже мені дивно, що польська преса дивується цьому. Це вже траплялося нераз, але ніколи так сильно, так виразисто, як при справі Карпатської України. Маленька гірська країна за Карпатами дістала територіяльну автономію. Заселена вона українцями (чи як п. Роїк зі „Слова Народового“ каже: русинами. А то, пане Роїк, бігме все одно!) і в цьому ми не поносимо ніякої вини. Ні трішки. За щож нас уже робити виновниками бувших, теперішних і майбутніх перемін у так званій Европі?!

Пан Ксавери Прушиньскі, сівши на старого антиукраїнського румака — „І. К. Ц.“, написав чорне на білім: українці в Галичині винні, що прийшло до польсько-большевицького зближення, бо вони не були проти автономії Закарпаття. Вкінці завівав „Діло“ до витовкмачення українцям тієї досить замотаної справи.

Коли брати льогічно, то виходить, що „Діло“ не товкмачило, галичани не зрозуміли де та в чім їх інтерес і... тому повстали нові міжнародні порозуміння. Одним словом дві слові: від „Діла“ залежить доля і вигляд коли не цілої, то бодай східної Европи.

Другої днини тяжко було приступити не тільки до політичного статейника „Діла“, а й до адміністрації. Коли підійшов під кімнату редакційних шефів, то почув дзеньків, мов у кузні.

— Що таке? — питаю товаришів.

— Цс-с! Монтують якусь вісь!

А коли врешті добився авдієнції, то політичний статейник заявив мені:

— Вже майже все наладнане. Бракує тільки дозволу для телефону „Діла“, щоб міг вести міжмістові розмови, хочби з таким Городком Ягайлонським, чи Равою Руською.

— „Век Нови“ — дай йому Боже здоровля — згасив трохи полумя нашої зарозумілости, виливши коновку холодної на статтю пана Ксаверія, але тільки щодо наших впливів. Бо, щодо нашого інтересу, то виложив його так само ясно, як і „І. К. Ц.“.

„Слово Народове“ в закарпатській матерії пише все в лапках: „уряд“, „уряди“, тільки Закарпатська Україна, навіть з лапками, не перелазить через вухо ендецької голки. „Польща не признала і не признасть того новотвору!“ — каже пан „р“. Пане Ер! Як можна щось таке „роїкувати“?! Адже Карпатська Україна є частиною признаної цілим світом Чехо-Словаччини! Де хто таке бачив, щоби держави признавали чи не признавали чужу конституцію?!

Становище більшости польської преси супроти нас уважаю за несправедливе. Воно занадто вузьке, занадто гарячкове, або й тенденційне Але — треба признати — є вимки, які до справи підходять річево, спокійно і з далекої перспективи.

Це в першу чергу... зараз... хто в першу чергу? Атже в першу чергу... Уявіть собі, панство, вилетіло мені зовсім з памяти хто то!..

Галактіон Чіпка.

З кіна.

КІНО „ПАЛЯС“: „СТРАХИ“.

Ця фільма зроблена на підставі повісти новоі польської авторки Уkневської під тим самим заголовком. У ній виведений закулісовий світ ревіового театрику т. зв. ґерльсів, артистів, режисерів і всіх тих, що крутяться довкола молодих, недосвідчених дівчат. Мрія таких дівчат — здобути добру ролю або вийти щасливо замуж. Саме ці дві мрії — найчастіше неосяжні, хоч ними всі ті, що опікуються ґерль сами найчастіше крутять дівчатам голову. Життя таких дівчат — невеселе і воно кінчається трагічно. У фільмі теж мало веселих сцен; переважають сумні настрої та грубі конфлікти. Як більшість польських драматичних фільм і ця зроблена дуже шабльоново, не стоїть на рівні кращих польських комедій.

КІНО „ЕМПІР“: „СТУДЕНТ З ОКСФОРДУ“.

Видавець одної провінціяльної американської спортової ґазети видає часопис головно для слави свого сина — великого спортовця. Одного дня він рішає вислати його на студії до Англії, до славного Оксфорду. В Оксфорді крім ріжних студій розквітає теж спорт. Зарозумілий американець переконаний, що слава спортовця заступає всі інші прикмети — характеру, товариської поведінки та джентельменства. Його нові товариші хотять вилікувати його з чванькуватости і приготовляють для нього ріжні збитки. Проте американець не думає піддаватись і відплачує англійцям за все своєю міркою. Американська фільма хоче показати ріжниці в підході до розуміння чести та товариськости в англійських та американських студентів; вони суперничать щодо прикмет джентельмена-товариша, жертвуючи собою там, де треба показати високо розвинене почуття чести та солідарности. У фільмі відтворене теж студентське життя в Оксфорді — повне пригод, гумору та спорту. Головні ролі в цій справді гарній фільмі грають Роберт Тейльор, Морін Салліван і Ляйонель Берімор.

—o—

Дописи.

ЛЬВІВ.

Велика релігійна маніфестація українців на Жовківськім. Від 12. до 22. м. м. відбувалася в церкві св. Пятниць у Львові на Жовківському передмісті св. Місія оо. Редемптористів під проводом о. Боського й о. Мисака. Місія разом із вкопанням місійного хреста відбулася з нагоди 950-ліття хрещення України. Не дуже просторну стару церкву виповнювали вірні вщерть кожного дня, не залишаючи навіть найменшого вільного кутика. Підчас місії заприччалося 1.764 осіб. У неділю 20. м. м. після Служби Божої, що її відправив епископ Н. Будка в соослуженні багатьох священиків, вирушив зпід церкви св. Пятниць довжезний процесійний похід, який перейшов вулицями: Вальовою, Пястів, Папенською, Мартина, Жовківською знову до церкви св. Пятниць. У поході взяли участь процесії: Знесіння, Замарстинів, Клепарів та оо. Василіяни. Похід начислював приблизно 5.000 учасників. Окремі впорядчики вдержували в поході зразковий лад. У поході несено величавий місійний хрест (що його виковав мистець Коверко — це композиція місійного і Володимирського хреста). Похід як цілість зробив на всіх могутнє враження. Закінчення місії відбулося у вівторок 22. м. м. вечором.

Спорт.

ЗАКОРДОННИЙ СПОРТ.

БЕРЛІН. **Відень — Берлін 2:0 (1:0).** Міжмістові змагання обох німецьких футбольних осередків виказали знову вищість віденської школи.

ВІДЕНЬ. **Рапід — Спортклюб 7:2 (2:0).** Змагання за чашу Тшамера.

АНТВЕРПЕН. **Спорта — БРАБО 3:3 (1:0, 1:3, 1:0).** Гостина Спорти в Антверпені дала їй нерішений вислід. В антверпенській дружині грало 4 англійців.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

У СТОЛІТТЯ „РУСАЛКИ ДНІСТРОВОЇ“. Ювилейний збірник. Бібліотека Кружка Рідної Школи ім. Маркіяна Шашкевича в Самборі. Самбір 1937—38. 8-ка, стор. 52. Зміст: Переднє слово. — Д-р Антін Княжинський: Маркіян Шашкевич на фоні своєї доби. — Лев Кінасевич: З історії світоглядової еволюції української молоді (1837—1937). — Іван Филипчак: З історії Самбірщини в часах М. Шашкевича. — Василь Зубко: Думкою у минуле століття. — Богдан Стебельський: Українське мистецтво в перспективі 100-ліття „Русалки Дністрової“. — Ярослав Судчак: Маркіянове свято в Самборі.

ТРИЦЯТЬЛІТТЯ ГІМНАЗІЇ РІДНОЇ ШКОЛИ В ЯВОРОВІ. Історія, спомини, статті. Накладом Ювилейного Комітету. Яворів, 1938. 8-ка, стор. 96. Зміст: Д-р Іван Велигорський: Історія гімназії Рідної Школи в Яворові. — о. Юрій Кміт: Перші ступні. — Теодосій Ставничий: Жмуток спогадів про дир. Івана Приймy. — Дмитро Лісьмевич: Іван Прийма як громадянин. — Тома Водяний: Грудка землі на невідому могилу дир. І. Прийми. — Д-р Іван Німчук: Артим Хомик. — Василь Проць: Робітня технічних наук. Іван Гупулик: Спів і музика в яворівській гімназії Р. Ш. — Теодосій Ставничий: А сонце світило... — М-р Вол. Барагура: Сім літ у яворівській гімназії. — Р. К.: Яворівський пластовий курінь. — М-р Степан Бутурин: Наша класова громада. — Семен Харамбура: Вісім літ науки й перша матура в яворівській гімназії Р. Ш. — Семен Харамбура: Нарис історії рідношкільної організації в Яворові.

ВЫБАРНАЯ АРДЫНАЦЫЯ У САМАУРАД з прадмовай аб самаурадзе і яговым значэньні для Беларусау. Адбітка з часапісу „Хрысьціянская Думка“. Вільня, 1938. 16-ка, стор. 31.

НОТИ.

М. О. Гайворонський: СОНАТІНА. (Скрипка—фортепіян). Українське Музичне Видавництво. Львів—Ню Йорк.

М. О. Гайворонський: ПРЕЛЮДІЯ Ц-МОЛЬ. (Скрипка — фортепіян). Українське Музичне Видавництво. Львів—Ню Йорк.

УСМІХ. Танго. Муз.: Б. Весоловський. Сл.: Я. Маслик.

Я. Ярославенко: НЕ ХИЛЯЙТЕ ВНИЗ ПРАПОРА. Пісня на мішаний хор до слів Богдана Лепкого. Музична Накладня „Торбан“, Львів, 1938.

І. Недільський: В ВЕСНЯНИЙ ДЕНЬ. Слова: Г. Дубова. Музична Накладня „Торбан“, Львів.

Я. Ярославенко: НА ГРУДЯХ ХРЕСТ. Пісня на мішаний хор до слів П. Сорпенка—Пахольчука. Музична Накладня „Торбан“.

Я. Ярославенко: НА СТЯГАХ, НА БЛАКИТНИХ. Український гимн на мішаний хор. Слова Я. Вільшенка. Музична Накладня „Торбан“. Львів.

Театри.

Великий Театр.

Пятниця 9. XII. год. 7.30 веч. „Хитрощі та кохання".

Субота 10. XII. год. 7.30 веч. „Галька" опера.

Неділя 11. XII. год. 12. впол. Симфонічний концерт; год. 3.30 попол. „Хитрощі та кохання"; год. 7.30 веч. „Закохана королева".

Український Театр ім. Котляревського. ЯВОРІВ:

9. XII. Орфей у пеклі.
10. XII. Кирка з Льолею.
11. XII. Пригода в Черці.
12. XII. Лісова пісня.
13. XII. Найвірніший чоловік.

КІНА.

АПОЛЬО: „Фльоріян" Родзевичівни.
АТЛЯНТИК: „Зов Півночі".
БАЛТИК: „Джезабель" з Бетті Дейвіс
ВАНДА: „Пан Твардовський", „Його ексцеленція субект".
ҐРАЖИНА: „Геґемін" на осн. Ол. Мнішек.
ЕВРОПА: „Чотири дочки".
ЕМПІР: „Студент з Оксфорду".
КАСІНО: „Забута мельодія".
КОПЕРНИК: „Підозріння".
МАРУСЕНЬКА: „Перли корони" (Саша Ґітрі).
МЕТРО: „Коли цвіте бузок".
МІРАЖ: „Ракета на Марса".
МУЗА: „Листи з поля бою", „Кайдани кохання".
ПАКС: „Дуня, почмайстрова донька" на осн. Пушкіна.
ПАЛЯС: „Примари".
РАЙ: „Павел і Гавел".
РІЯЛЬТО: „Крила над Гонолюлю".
РОКСІ: „Предивна брехня Ніни Петрівни".
СВІТ: „Чар богеми", „Чоловік, що жив 2 рази".
СВЯТОВІД: „Один поверх вище" та додатки.
СТІЛЛЕВЕ: „Восьма жінка Синьобородого" і ревія.
ТОН: „Циганська княжна з Анна Беллою і „Тінь Шангаю".
УТІХА: „Пепе ле Моко" та ревія.
ХИМЕРА: „Прогомоніла мельодія"

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська)
Філіпіни, острів Манілля.

ФОТОПЛЯСТІКОН „СВЯТОВІД":
(вул. Коперника ч. 11 дім ф-и Кайм і Син)
Конґо: Ґрад Боссом, Лібревіль.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 7. грудня 1938

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Авдиція для шкіл, 8.10 Година господині: „На сторожі здоровля матерей і дітей", ради, вістки, легка музика з пл., 11.00 Для шкіл: Співчутливе серце, словно-муз. авдиція для старших дітей, 11.25 У ритмі чардаша, пл., 11.57 Сиґнал, 12.03 Полуднева авдиція, 14.00 Інформаційна газетка в українській мові, **14.10 Українські пісні у виконанні Ольги Сушко, сопран (А. Лопатинський: „Сирітка", Ст. Людкевич: „Ой вербо", М. Лисенко: „Плач Ярославни", „Закувала зозуленька", „Якби мені мамо")**, 14.30 Із наполеонівського мешкання, 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 По широкому світі, авд. для молоді, 15.20 Спортовий порадник, 15.30 Орхестра, 16.00 Пополудневий денник, 16.08 Господарські вістки, 16.20 Гутірка з хорими, 16.35 Брамс: Тріо оп. 114 на форт., кларнет, віол., 17.05 Наступ і оборона в державі, телон, 17.15 Форт. ресітал, 17.45 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.50 Театр Уяви: „Друкарня", 18.30 Театр Уяви: Сократова трагедія: „Крітон" із Ст. Ярачем, 19.30 Розр. концерт: орх., скрипка, спів, форт., 20.35 Веч. денник, метерольоґ. вістки, спорт. програма на завтра, 21.00 Роберт Шуман: „Рай і Пері" ораторія Т. Мура з „Лаля Рук" у вик. хорів і орх., Цвінська сопран, Деніс Словацький альт, Л. Фінце, тенор, Роман Прокопович, бас і жін. сольовий квартет, 22.35 Огляд преси, 23.00 Ост. вістки, 23.15—23.55 Танк. музика з пл. (Варшава II.).

Субота, 10. грудня 1938.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з плат, 8.00 Авдиція для шкіл, 8.10 Розр. музика з пл., 8.50 Ранішні вістки, 11.00 Для шкіл: Співаймо пісеньки, 11.25 Легкі інтермецо, пл., 11.57 Сиґнал часу, 12.03 Полуднева авдиція, 14.00 Музика сальонової орх., 14.35 Сімдесятьліття львівської „Ґвязди", 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Театр Уяви для дітей, 15.30 Музика сальонової орхестри, 16.00 Пополудневий денник, Господарські вістки, 16.20 Літературна хроніка, 16.35 Орхестра, хор, сопран, фортепіяно, скрипка, 17.35 Тайна годинника, 17.45 „Комедіян Гармоністс" імітують орхестру, пл., 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Спортова гутірка, 18.15 Гутірка зі слухачами, 18.30 Шахтир, словно-муз. авд., Дими на овиді, гутірка для молоді, 19.15 Ірвінґ Берлін і його пісеньки, репортаж із пл., 20.00 Марші, вальси, польки у вик. орхестри мандолінистів, 20.35 Вечірній денник, метеорольоґ. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Розриваковий концерт: симф. орх., діяльоги, конферансієрка, сопран, тенор, арфа; у перерві в год. 22.35 Інформ. авд., 23.00 Ост. вістки, 23.05—23.55 Солісти з орхестрою, пл. (Варшава II.).

Неділя, 11. грудня 1938.

7.20 Орх. музика, 8.00 Ранішній денник, 8.15 Для села: Хл. Ґазетка, огляд ринків різних продуктів, музика, 8.45 „Чим є погній для хлібороба" гутірка інж. Михайло Задірний, популяр. музика з пл., 9.15 Реґіональна трансмісія з Кола: репортаж, богослуження, словно-муз. репортаж, 11.00 Музика з пл., 11.45 Авдиції для села у радіопрограмах, 11.57 Сиґнал часу, 12.03 Симф. поранок, 13.05 Камінка Струмилова, гутірка, 13.15 Музика у вик. орх.: сопр., баритон, гармонія, форт., 14.40 Трохи пісні, трохи слова, 15.00 Кооперація орґанізує ремісників, гутірка з участю хору, 15.25 Золота книга громад, 16.30 Форт. ресітал у вик. Алекс. де Греф, 17.00 Перший день, 17.20 Дута орх., спів, реситації; у перерві в год. 18.25 Хвилина бюра студій, 19.30 Програма на завтра, 19.35 Легка музика, спів, форт., 20.10 Спортові вістки, 20.15 Звук. тижневик, політичний огляд, веч. денник, спорт, програма на завтра, 21.00 Танк. музика, рефрени, 21.45 „Як спудей бабі до неба послував" фарса Ганса Сакса, 22.15 Танк. музика, 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення авдиції.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця, 9. грудня 1938.

БЕРЛІН 17.00 Пісні у вик. солістів, 18.00, 19.00 Весела муз. авд., 19.45 Веч. гомін, 20.10 „Ворог жінок" комедія Маса, 21.00 Оп. музика, БІЛҐОРОД 21.30 Спів, 22.15 Танк. музика, БЕРОМІНСТЕР 21.45 22.00 Італійські пісні, БРЮСЕЛЯ ФЛЯМ. 21.03, 22.00 „Івась і Гануся" оп. Гумпердінка, ВІДЕНЬ 16.00 Популярний концерт із Ґрацу, 19.00 „Гірські цвіти" словно-муз. авд., 20.10, 21.00 Великий симф. концерт, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00 Муз. всячина, 18.30 Розр. музика, 20.10 Віол. ресітал Гаспара Касада, ДРОЙТВІЧ 19.25 Концерт солістів, форт., вальдгорн, 21.30 Орґани, 22.25 Нім.-англ. концерт, КЕЛЬН 19.20 Німецькі пісні з Юґославії, КОПЕНГАҐЕН 22.10 Іт. камер. музика, ЛЯЙПЦІҐ 15.30 Барокова муз., 20.10, 21.00 Оперові й оперетові мельодії, хор, сол., ЛІЛЬ 21.00 Інструментальний концерт, ЛЬОНДОН РЕДЖ. 18.00 Для дітей, 19.00 Орх., спів, 20.30, 21.00 Театр Уяви, МІЛЯНО 17.15 Танк. муз., 19.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 Оперетка, МІНХЕН 20.10, 21.00 Симф. концерт, 22.30 Легка і танк. музика, РАДІО ПАРІ 18.05 Камер. музика, 19.15 Форт., 19.30 Пісні, 20.00 Комунікат, опісля легка музика, 21.15 Скрипка, 21.30, 22.00, 23.00 Театр Уяви: „Ля фоль ді сієль" Феерія Ленорманда з муз., РИҐА 15.25 Сальон. муз., 18.45 Дута орх., 19.35, 20.25 Симф. концерт, РИМ 17.00 Форт. ресітал Вальт. Ґізекінга, 19.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 Симф. концерт, СТОКГОЛЬМ 20.00, 21.00 Розр. програма, 22.15 Форт. квінтет ф-моль Франк-а, ШТУТҐАРТ 20.15, 21.00, 22.00, 23.00 „Борис Годунов" оп. Мусорґського.

Субота, 10. грудня 1938.

БЕРЛІН 19.45 Вечірній гомін, БІЛҐОРОД 20.00, 21.00 Нар. пісні, БЕРОМІНСТЕР 21.15 Весела всячина, БРЮСЕЛЯ ФЛЯМ. 21.00, 22.00, 23.00, 24.00 „Вікторія і її гузар" оп. Абрагама, БОРДО 21.30, 22.00, 23.00, 24.00 „Севільський цирульник" оп. Россіні, ВІДЕНЬ 9.30 Для дітей, 15.20 Пісні, 18.00 Музика для молоді та народу, 19.00 Камер. концерт, 21.00 Циркові мельодії, 22.30 Розр. концерт, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 20.10, 21.00 Веселе муз. перпетуум мобіле, КОПЕНГАҐЕН 20.10 Форт. 20.30 Гавайські мельодії, 22.20 Легка музика, ЛЯГТІ 18.40 Пісні, ЛЬОНДОН РЕДЖ. 18.00 Для дітей, 19.00 Концерт із Америки, 20.35, 21.00 Орх. концерт, 22.00 Танкова музика, ЛЮКСЕМБУРҐ 22.15, (після комунікату) 23.00 Симф. концерт, МІЛЯНО 19.20, 20.30 Розр. концерт, 21.00, 22.00 23.00 24.00 „Джоконда" оп. Понкієллі, ПАРІ ПТТ 18.00 19.00 Симф. концерт, 20.30 Пісні та пісеньки, 20.45, 21.00 Концерт форт. дуету, 21.30 Симф. музика, РАДІО ПАРІ 18.15 Флєт, форт., 19.15 Ґазетка для малих слухачів, 22.00 (після комунікату) Легка музика, 21.15 Пісні, 21.30, 22.00 Театр Уяви, РЕНН 18.00 Клясична музика, РИМ 19.20 Розр. концерт, 21.00, 22.00 „Чорткільська дівчина" оп. Бенацького, САРБРІКЕН 20.10, 21.00 „Птахолов із Тиролю" оп. Целєра, СТОКГОЛЬМ 21.20 Романтична музика, 22.15 Танк. музика.

Неділя, 11. грудня 1938.

БЕРЛІН 12.00 Військ. орх., 18.00 Музика в сумерку, 19.20 Італ. музика, спів, 20.10 21.00 Пори року, орх. концерт, БІЛҐОРОД 18.15 Театр Уяви, 20.00 Нар. музика, 21.00 22.15 Орх., БУДАПЕШТ 12.30 Оп. орх., 15.45 Військ. орх., 17.00 Циг. музика, 19.30 20.00 21.00 22.00 „Янош Вітез" оп. Качоги, БЕРОМІНСТЕР 18.25 Пісні та колисанки, 19.10 Турецька музика, 20.05 Музика лицарської доби, БРЮСЕЛЯ ФЛЯМ. 20.00 Камер. музика, ВІДЕНЬ 9.30 Музика у вик. солістів, 12.00 Військ. орх., 13.00 Популярна музика, 14.00 Пісні кохання, 15.20 Пісні та музика підчас посту, 18.00 Чи знаєш Відень, муз. авд., 19.00 Смичк. квартет, 20.10 21.00 Поважно та радісно, муз.попурі, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.10 Форт. ресітал грецької піяністки А. Косталес, 18.00 „Вальдфріден" комедія Тоиса, 18.30 19.30 20.00 21.00 Концерт, 22.30 Партіта ш-моль Баха, ДРОЙТВІЧ 18.20 Квінтет Ґ-моль Моцарта, КЕНІҐСБЕРҐ 16.00 Легка музика, 19.00 Вес. нар. вечір, 20.10 21.00 Нім. музика, ЛІЛЬ 21.00 22.00 23.00 „Івась флейтист" ком. оп. Ганне, МІЛЯНО 17.00 18.00 Розр. музика, ПАРІ ПТТ 18.00 Симф. концерт, 20.30 Пісні, РАДІО ПАРІ 18.05 Сольо на арфі, 18.15 Бретонські нар. пісні, 21.15 Пісні, 21.30 22.00 23.00 „Гарна дівчина з Перт" оп. Бізета, РИҐА 19.15 „Під небом півночі" орх., сол., 20.40 Китиця мельодій Верді, РИМ 17.00 18.00 Симф. концерт, 21.00 22.00 23.00 Вечір опер: „Арлезіянка" Бізета, „Трирагчастий капелюх" Де Фалі, СТОКГОЛЬМ 22.30 Форт. ФРАНКФУРТ 20.10 21.00 „Дочка полку" ком. оп. Доніцетія.

ОПОВІСТКА.

На український Шпиталь надіслала до адміністрації „Діла" зол. 500.— п. Юлія Федевич, Черкова.

БІРЖА

Львів, 8. грудня 193[illegible]

ГРОШІ.

Купно-продажа: Бельґи бельг. [illegible] 89·15. Доляри америк. 5.29·00—5.27·0[illegible] Доляри канад. 5.25·00—5.22·50. Фльорени гол. 288·99—287·25. Франки фр. [illegible] 13·98. Франки шв. 120·05—119·[illegible] Фунти анг. 24·98—24·62. Ґульдени данц. [illegible] 99·75 Корони чеськ. 10·75—10·40 Корони [illegible] 111·55—110.70 Корони норв. [illegible] Корони шв. 128·09—127·70. Ліри [illegible] 19·90—18·30 Марки фінлян. [illegible] Марки нім. срібні [illegible] Авія

Папери.

4 і пів проц. внут. 64·50—64·75 [illegible] 1 ем. 83·00 серія 93·00 2 ем. 82·05 [illegible] неност. 5. конвер. 68·50. 4 прем. дол. [illegible] 4 консолід. 66·25—66·25

Акції.

Банк Польський 130·5) Цукор [illegible] Вуголь 35·00—34·00, Ліпльпоп [illegible] Островець 65·25, Стараховичі [illegible] Тенденція вдержана.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, дня 8. грудня 193[illegible]

1 кг. масла десер. бльок. [illegible]
1 кг. масла бочков. [illegible]
молоко 18—[illegible]
1 кг. вець [illegible]

Тенденція на масло [illegible] слаба, на яйця сильна!

Redaktorzy: d-r Iwan Nimczuk, Iwan Kedryn-Rudnyćkyj. Wydawca: Spółka Wyd. „Dilo", Lwów. Z drukarni S-ki Wyd. „Dilo", Lwów, Rynek [illegible]
Редактори: д-р Іван Німчук, Іван Кедрин-Рудницький. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", [illegible]